

Több kiállításon kitüntetve s az 1878. párisi közkiállításon ezüst-éremmel díjaztatva.

LŐRINCZ ISTVÁN

lábbeli-gyára,
Budapest, Muzeum-körút 5. sz.
(Zrinyi-kávéház mellett).

Gyáram iránti mindig növekvő igénybevétel, s bizalom által indítva éreztem magamat, a külföldi lábbeli gyárak megtekintése alkalmával szerzett tapasztalatok nyomán, gyáramat akként berendezni és nagyobbítani, hogy a fokozatos igényeknek és versenyképességnek, minden tekintetben eleget téssek.

Dusan felszerelt raktáramban a legizlesebben s szilárdan gyártott férfi, női-és gyermek-lábbelieket mérsékelt árak mellett árusítok.

A közönség kényelméért átvettem a legújabb találmányu angol „NUBIAN BLAKING” bőrtápláló és fényesítő-máz forráktárát is. 5798
Teljes tisztelettel

LŐRINCZ ISTVÁN.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett gyorsan kiszolgáltató, s nem illő árak kiserültetnek.
Árjegyzék és mértékvevési utasítás ingyen küldetik.

Reichenhalli fürdő.

Legnagyobb német égjáji gyógyhely a bajor fő Alpecek között. Sós, anyalagos és fejtőáztatás-fürdők, kecsesavó, tehen-tej, alpesi növény-medek, minden ásványvíz friss forrásban, nagy legmozgató készletek, melegvíz termek, parló hozak, sós forrasok, gyógy-tesztgyakorlat. Kiterjedt kerti állatrenyek fűdött sétányokkal, közel fényerdők és arnyas sétányok minden irányban. — Naponkint 2 hangverseny a fürdő zenekara által, olvasó termek. Vasúti és távira-állomás. 5905
Kimerítő tervezet a királyi-fürdőbiztonság által.

MARGITSZIGETI GYÓGYFÜRDŐ.

Budapest főváros közvetlen közelében. 5904

A fürdő-idény május 1-én kezdődik.
A lakások megrendelése a szigetén a felügyelőségi irodában.
(Utolsó posta: Budapest.)

35° R meleg ártási forrás — porcellán-, márvány-, kád- és kő-fürdők zuhanykésülékekkel — nagy szűk — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — küll és beföldi lapok — naponta vna.
Kó-lakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredményel használtatott: Köszvény — az ízületek, izmok, csontbánta idegüvel, idült csuaz. A csúz, köszvény, erőmüvi bethások, typhus után fellépő hűdések — Zsibák. A csontbántalmakat, csontszűrt, ízületi bajokat és kiterjedt követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, meresség, hűdés — Bőrbántalmak. — Vizelet-nehezés ek. — Mch- és húvelybántalmak.
A hévíz belsőleg eredményel használtatott: idült gyomorhurtaul és alhasi pangásokná. — A szigetén van gyógyászati, ellátva mindenemű ásványvízzel; dunafürdő uszók és nem uszók számára. Rendelő orvos: dr. Verzár. Bérleteknél egy a fürdő-, mint a menet-jegyek egy út és váltásánál árelengedés. — A szigetén lakó fürdővendégek a fű dő-haszánlatnál és a meneti-gyaxnál előnyben részesülnek. A fővárossal órákint kőszér közlekedés.

A margitszigeti felügyelőség.

Kárpáti mell-thea és kárpáti növényedv,

Maléter Vilmostól.
biztos szer tüdő-, mell-betegség, köhögés rekedtség gyomorgyöngöség ellen Kárpáti mell-thea. Egy csomag 50 kr. „növényedv. Egy üveg 50 kr.

Kárpáti marhapor,

lovak, szarvasmarha és juhok számára, mint minden marha betegség ellen kitűnő szer. Egy kis csomag ára . . . 35 kr. Egy nagy csomag ára . . . 70 kr. Valódi minőségben kapható csak! **MALETER ALBERT,** gyógytárban, Rozsnyón.

Herczegnö-viz

Renárd Ágostontól. Parisban.

Ezen előnyösen ismert mosdóvíz a bőrnek fiatalos frissességét visszaadja; az arczot, nyakak és kezeket vakító fehérgyűvé, puhává és gyöngyű dő teszi; hűsítő és felhűsítő hatással bír, mint semmi egyéb szer; minden bőrküritést sepleőt és ráncokat eltávolít, s az arczszint és gyöngéd bőrt a késő aggkorig fentartja.
Ezen, szilárdsága által annyira kedvelt lett kősztiményét úvegenként használati utasítással St o. é. k.rajczárért, valódi minőségben szállítja csupán

LUEFF M.,
Budapest, váci utca 28. sz., a Drasche-féle házban.

Valódi keleti haj- és szakáll-festőszer
megőszült barna s fekete hajnak előbbi természetes szinét visszaadja, vörös vagy szőke haját tetszés szerint barnára vagy sötétfeke-dre fest. Ára 3 frt 20 kr. o. é. A postán küldésnél es mago és és bélyegért 20 kr. több számítottak. Fő-raktár, hova minden meg-éndekek intézendők:
REISS B. urnál Budapest, királyi-utca 47. sz., I. emelet. 5640

MATTONI-féle GIÉSSHÜBLI
legtisztább égvényes savanyvíz. **Édecsek, eméztési és mellgyógyyszer.**
Saját raktár-helyiségek: Budapestben, Ferencz József-tér 3. (Diana-fürdő.) 5800
Bécs, Maximilianstrasse 5, Tuchlauben 14.
Készletben valamennyi ásványvírkereskedés s gyógyszertárban.

Gyorsan tessék venni, különben elfogy!
Igen nagy részlet
pánczél-vállfűző
kanálidommal 34 cm. hosszú, testhez illők, drbjá 1 frt 50 kr. Tovább valódi hálecsontból való, . . . drbj. 2 frt 50 kr.
Vidéki megrend. egész pontatlan teljesítetnek, csupán a de-
rekbőseg feljegyzése saúkságes.
Az itt jelzett részlet ára csak addig marad, míg a készlet tart 5699
Vállfűzőkkel rendelés irakon és mindenféle alakban oleón so-
ághatnak.
Derekfeszítők, nyakkendőket, női echarpeokat,
a legnagyobb válszerekban ajánl
PHILIPSBORN M. vállfűző- és nyakkendő-gyára,
31-33. Budapest, sugár-uti Bazár. 31-33.

Budai vizgyógy-intézet
a birodalom első rangu vizgyógyintézetének egyike; fekvése a regé nyes budai hegylektől környezve gyönyörű, s kitűnően egészséges levegőjével forva mell- és yenge betegnek is tapasztalásból biztosan ajánlható hely. Az intézet megelépen szép és ezülszerű modern berendezésű; és évbén ismét tetemes újítások történtek az eddigi kényelem gyarapítására.
Az intézet a vizgyóymódnak az egész szervezetre kiható hatásaitól fogva tapasztalatilag ajánlatik; az idegrendszer-, vér-, és egyes szervek és nők b. jánál. Ilyenek:
az agygerinc-bántalmak, fejfájás, szédülés, álmátalanság, gör-csök, hysteria, szívbetegsgek, hűdések, vidi na, ideg- és neml gyogy-ség, lapotatás, hypochondria, kőszvény-, csuaz-, görvölény-, hója-, hi-gyony-, jüdkör, izsakosági bajok, váltóhék, vérzékenység-, szív-, torok-, mell-, gyomor-, béhajok, szorulás, hasmenés, máj- és lépdugalás, sár-csök, hólyaghurut, bugyészóttakár, több szem-, bőr-, csontbántalmak, fehérfolyás, hószámbány, sápkór. Téveség elmebetegék fel nem vétetnek.
Szükségessre bő alkalom kínálkozik, s e tekintetben is az inté-zet előnyösen ismeretes. Az intézet minden viznyozás részletesen van leírva az újonnan kiadott programmban, a melyet a tisztelt közönség figyelmébe ajánlok és kívánatra megküldöm. 5906

Dr. Vaskovits János.

VASÁRNAPI UJSÁG
Különírt feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG 6 / egész évre 12 frt / egész évre 8 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre . . . 6 * / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 félévre . . . 4 * / Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt / Kalföldi előzetesekhez a postalg meghatározott viteldő is csatolandó.

19-ik szám. 1880. BUDAPEST, MÁJUS 9. XXVII. évfolyam.

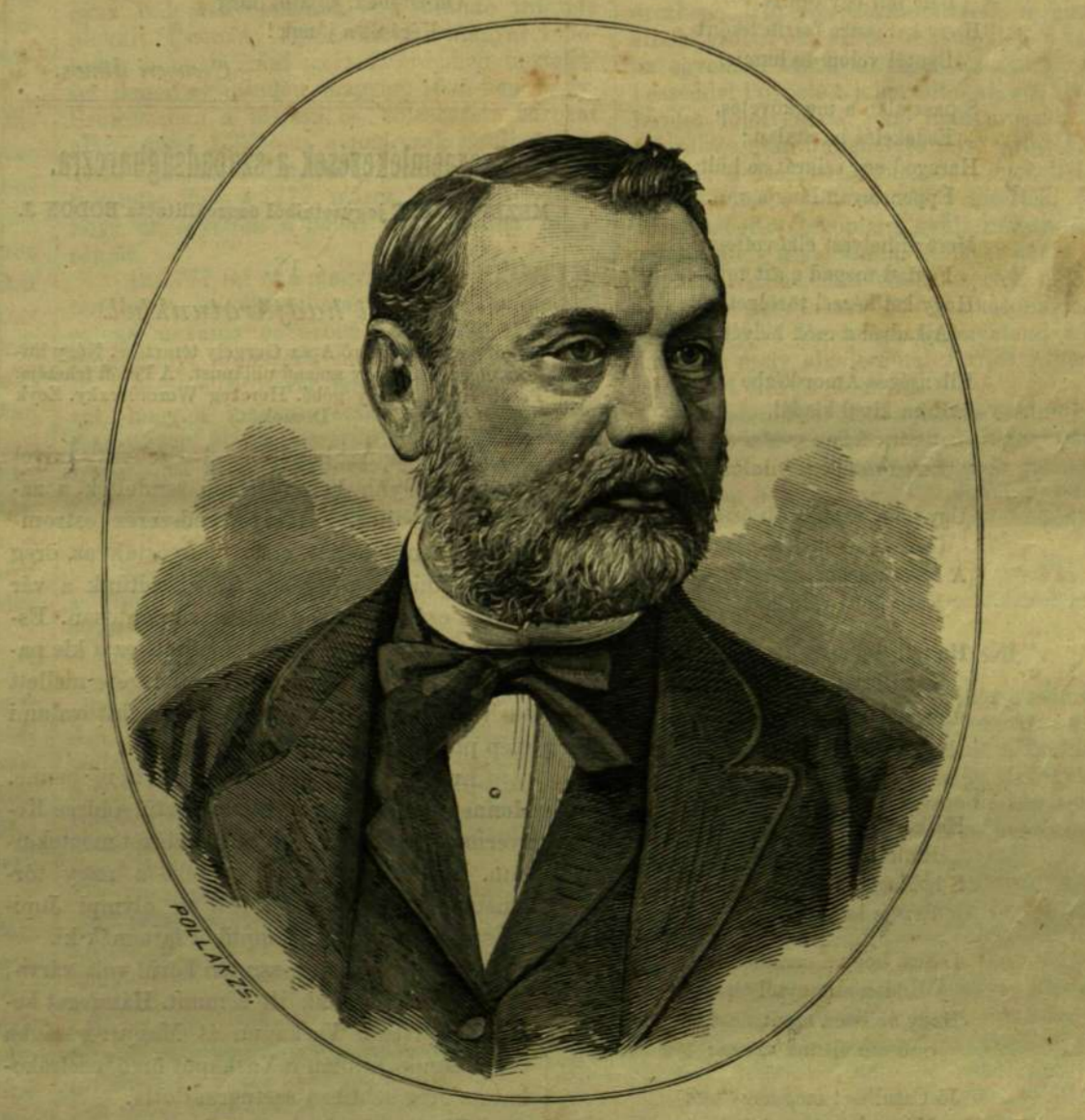
ORDÓDY PÁL.

A közmunka- és közlekedésügynek az újabb alkotmányos korszakban a hatodik minisztere. Első volt gróf Mikó Imre, kinek kormányzata alatt készült 1867 őszén az a nagy rendszeres terv, a mely szerint Magyarországot be kellene halózni vasutakkal. Alatta és általa adattak ki a nagy koncessziók a keleti, északkeleti, alföld-fümei, nyugati s több kisebb vasutakra. Gr. Mikó azonban az 1870-ik év folyamán lemondott tárczájáról s azt Gorove István, addig földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszter vette át, kinek vezetése alatt kezdődtek meg a nagy építkezések mind a vasutaknál, mind a főváros szépítésénél. Gorove szintén önként s minden belső parlamenti válság nélkül mondott le e tárczáról s átengedte Tisza Lajosnak 1871. június havában, ki akkor s azóta is gróf Andrássy Gyulának volt nagy kedvence s akkor már a fővárosi közmunkatanács elnöke. Ő volt az a közlekedési miniszter, kinek harmad-fél évi kormányzata alatt a legtöbb vasut, közel kétszáz mérföldnyi, adatott át a forgalomnak, s a budapesti Dunaszabályozás megkezdett. Az örökös pártválság miatt megunva állását, Kerkapoly Károly pénzügyminiszterrel együtt 1873. decz. 19-én lemondott s tárczáját gróf Zichy József vezette fűmei kormányzó örökölte, vezetvén e miniszteriumot 14 hónapon s három kormányválságon át a nagy fuzióig, mely Péchy Tamást, addig egyszerű balközépi képviselőt, helyezte a közlekedési ügyek élére. Péchy volt legtöbb ideig — öt évig — közlekedési miniszter, ő bonyolított le legtöbb vasuti függő ügyet s ő alatta tettek a folyamaráadások legtöbb kárt, míg végre a mult hó közepén a diszes képviselő-házi elnökséggel cserélte föl súlyos felelősséggel, de tisztas eredményel vezetett tárczáját.

Utána rövid tíz napi szünet után jött Ordódy Pál. S váratlanul jött. Mig kinevezetése bizonyossá nem lön: mindenki kételkedett kinevezetésében. Szerényisége, felvonnulni szerető természetű, csöndes, zajtalan tevékenysége, szónoklástól s minden zajos szerepléstől való idegenkedése, s a körülmény, hogy közlekedési ügyekkel tüzetesen eddigéle — legalább közüdomásra — nem foglalkozott: a hihetlenség színében tüntették fel a hirt, hogy ő vállalná el a közlekedési tárczát. De ő mégis, igaz, hogy barátainak nagy rábeszelésére, csakugyan elvállalta.

Multja szerény és mégis jelentékeny. A közügyeknek régi szolgája s a közpálya nehézségeivel már rég ismerős. Az ügyvédi diploma megszerzése után, mi bizony már közel negyven éve történt, Komárommegyében, saját vármegyéjében aljegyző lett. Később a 48-iki népképviseleti országgyűlésre az udvardi kerület ruházta rá bizalmát és a képviselői mandátumot. Midőn Ferdinánd a Batthyány-kormány javaslatára Szalay Lászlót küldte a frankfurti német nemzetgyűlésre meghatalmazott követül: Szalay Ordódyt vette maga mellé titkárnak. E mino-

ségben szolgált később Parisban is gróf Teleki László oldalánál. A függetlenségi harcz után elfogatott, börtönbe hurzoltatott, majd komárommegyei birtokára belebevezetett. Itt élt a családi nemes kötelességnek s az okserzü gazdaságnak az abszolutizmus mindkét rendszere alatt. Később, az újabb alkotmányos korszak kezdetén 1868-ban, Komárommegye alispánjának választá meg, noha a megye egészben ellenzéki volt, ő pedig — bár Ghyezzevel, Komárommegye vezérférfiával közel rokon — a Deák-párthoz csatlakozott. De oly nagy volt hozzá a

ORDÓDY PÁL.

Egyetlen megpróbált és jónak bizonyult 5883
SZEPLŐ ELLENI KENŐCS,
(Sommerprossen-Pomade)
minden barna foltok és bőrtisztatlanságok mellőzésére.
Kapható utánvétellel: Bécsben, a Friseur-Salon által IV. Barnabitengasse 12. sz. Egy tégely ára 2 frt.

GICHTFLUID
von **FRANZ JOH. KWIZDA**
K.K. HOFLIEFERANT.

gyek sora óta kipróbálva mint kitűnő szer köszvény és csúz, feizamadások, az izmok és idegek feszessége, véraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi gőresök (lábikragóres), idegfájdalmak, s hosszabb ideig tartó bekötések által szárazított dagasztok ellen; foként pedig nagyobb fáradtságok és gyaloglások előtti és utáni erősödésre, stb., valamint aggkorban beállott erőtlenedésnél.
Valódi minőségben a következő gyógytárakban: Budapestben Török József, Eszéken Dienes S. G., Pozsonyban Piatory Bódog, Nagy-Szebenben Morsech W. F., Zágrábban Mithbach Zsigmond.

Főraktár Kwizda Ferencz János,
csász. kir. udvari szállító- és kerületi gyógyszerszénél, Korneoburgban.
Ára egy üvegnek 1 frt o. é.
Ezenkívül a koronaországok valamennyi város és mezővárosában léteznek raktárak, melyek időnként a vidéki lapok útján közhírré tétetnek. 5730

Szükségletanyaralókba.
Indiai függő hintaágy totkban 4.50 — 6.50, vaslecekkel 14.50
Raktor D. Férvé párisi tartós család szodavíz készletek, könnyen készíthető az orvosoktól ajánlott kellemes frissítő ital.
2 4 6 10 mészelyes.
7 — 10 — 14.50 17 — frt
ehéz 2 1/4 font legjobb sodás és borító 2 frt. Berendezett ágyak kosarak 12, 18, 21 frt. Függlő gépek receptekkel 7, 50-40, 19 frt. Családi Reclanul Lang borszesz gyop-farmak 2,75 — 3,50 frt. Reclanulul comfort kávéfogógyop leve pártkölő 1,20, 4,80, 5,75. Szívnyelés 3,50 — 4,50 frt. Vaj és májtávoz üveg fedővel 1, 1,30 — 7 frt. marmar lappal 4 frt. 3,75 frt. Legyek ellen, sódmny étel borító 40, 50, 70, 80 frt. 1 frt. Szél elleni gyertyatartó 1, 1,75 — 4 frt. Salata kővel 55 krtól 2,70 frt. Ezelet és olajlámpány 1,80, 2,50 — 3 frt. Amer. üvegduzsuló 1,40. Hidraulikus borító szék 1 frt. Kulcsal eltartható hordócsap 1 — 1,50 frt. Új patent dugaszoló-pótló fémnyírás közép nyúggyú szobákra, doboz 90 frt. Wicelín legújabb elvezetési jelölés 1 frt. Dvnyozó nagy mozcorgomok 1 frt 1,20, 1,40. Végyszertári gyors poltura butokra 85 kr. Rapszertó ser üveg, p-csallánra stb. tüzben vagy vízben stm valik szét 85 kr. Önműködő üvegfüggő több egerékre 70 krtól 1,60 frt. Kerti fecskendő 10, 14, 17, 24 frt. Virág harmatosító 40 krtól 1,50 frt.
Inyaknak Új önműködő savanyított szoptató üveg 1,20. Előmozgatható szoptató szoptató 3 frt. Szababban használható szoptató gyermekokori ernyő 1,10 — 1,14 frt.
Megrendeléseknek képes árjegyzékét mellékel **Kertész Tódor, BUDAPEST,** Dorottya-utca 1.

bizalom s személye iránt a tisztelet, hogy később képviselőnek is saját megyéjében megválasztott. A Deákparton az ugynevezett zömhöz, Deák környezetéhez tartozott s a párt kebelében létező minden többi árnyalattól távol tartá magát. E körülmény s szemlélődő, nyugodt, szenvedőleg természetű az ellenzéki pártok tiszteletét is kivívta számára. Eleintén a közlekedési, később a pénzügyi bizottságnak volt állandó tagja, majd Zsedényi halálával s Csengery gyöngékedése miatt az utóbbinak elnöke is.

Nagy szerepe eddig nem volt s nagy tetteket nem hajtott végre. Még szóközi képessége is jó részben ismeretlen, mert a képviselőházban alig szólalt fel egyszer-kétszer s mindig röviden. Most nagy feladat vár rá, kivált a budapest-zimónyi vasút és a vizsábályozási ügyek kérdéseiben. Barátai azt hiszik, hogy tapintata, erélye, mely kötelességérzete kellőleg képesítik őt a súlyos felelősséggel járó állás méltó betöltésére. Nincs okunk kétségbe vonni e bizalom alaposságát, de a nagy közönség csak ezután várja ennek igazolását.

Magas, erőteljes termet, szőke, piros arc, szürkülni kezdő hajjal és bajusszal. Arcán mindig komolyság, modorában mindig nyugodt figyelem és invélyesség uralkodik. Magántársaságban is inkább hallgatni, mint csevegni szeret. Egész külseje és gondolkodása az olvasott, európai magyartáblabíró benyomását gyakorolja rá.

Catullusból.

Csókrablás.

Ambrózia nem oly édes,
Mint ez az egy csók vala,
Kit ajkadról, lépes mézém,
Szám lovva lecsókola.

De szárazon el nem vittem,
Bele telt egy óra is,
Hogy keresztre feszítettként
Bántál velem te hamis.

S hasztalan a megkövetés,
Ésdekelés hasztalan;
Haragod egy szikrát se hűlt,
Eppen olyan lángja van.

Mert mihiyest elkövettem,
Fogtad magad s azt tevéd,
Hogy két kézzel törölgetted
Ajkadról a csók helyét.

Ellenséges Ámor-kézbe
Ezen kívül kinald,
S szegény fejem gyöttrésére
Eszed mindent kitalál.

Ugy hogy az az ambróziás
Csók egész más lón legott:
A keserü epénél is
Keserübbé változott.

Ha nálad a szerelmese
Vár llyetén rossz dolog,
Ajakadról én ezentul
Csókot sohse rabolok.

Lemondás.

Ha korábbi jó tettinkre
Emlékszik a lelkin
S boldogító öntudatnak
Érzete kél bennünk:

Látva, hogy a becsületünk
Minden szennytől tiszta,
Hogy az isten szent nevével
Sohsem éltünk vissza:

Jó Catullus! még nagy idő,
Még sok öröm várhat
S boldogtalan szerelmedből
Nem fakad több bánat.

* Felolvasták a philológiai társaság ápril-havi ülésében.

Mert hisz mindent, a mi jót csak

Tebet földön ember,
Azt én vele mind megtettem
Szóval úgy mint tettel.

Háláltság mind ezekért
Tőle a jutalom!
Hát minek is epkedel
Évődől oly nagyon?

Márt a lelked meg nem edzed
Lemondásra még se?
Színjék meg e nyomortság
Minden áron végre.

„Nehéz ily nagy szerelemről
Egyszerre letenni?” —
Ha nehéz is, török szakad.
Meg kell neki lenni.

Egen földön nincs más mentés,
Fogj bele hát gyorsan.
Ezt cselekedj! Jádod vagy nem,
Az nem kérdés mostan.

Oh istenek, ha irtalom
Forrasa ti vagytok,
S olykor még a végórán is
Segítséget adtok:

Lássátok meg szenvedésem
És ha tisztán éltem,
Mentsetek meg a romlástól
Pusztulástól engem.

Minden izem, jaj, zsibbadás
Futotta keresztül
S örömitmet letarolta,
Tépte gyökerestül.

Nem azt kérem én már többet,
Hogy szeressen újra,
Vagy — a mi már lehetetlen —
Térjen igaz utra....

Magam vágyok szabadulni
Átkából e börtnek:
Oh istenek, adjátok meg
Kérését a jónak!

Csengery János.

Visszaemlékezések a szabadságharcra.

MEZEI JÓZSEF jegyzeteiből összeállította BODON J.

IX.

Bánati hadjáratunkból.

(Maderspachné. Báró Apor Gergely temetése. Négy huszár megugraszt egy század uhlánust. A Petőfi feketéje. Petőfi és a székely góbi. Herceg Woroniczky. Zeyk Domokos.)

Ápril elején hagytam el Szebent, mivel ágyúmat Gyula-Fehérvár alá rendelték a záró hadtethez. Komoly, rendszeres ostromról szó sem lehetett, ehhez hiányoztak az öreg ágyúk. Tüntetészerű ágyúzást kezdtünk a vár ellen, a császáriak feleltek rá pontosan. Estenkint gyönyörű látványt nyújtott az a kis parádé, a mint ágyúk szakadatlan dörgése mellett hasították a levegőt gránátjaink, mint valami szép piros fényű hulló csillagok.

Én nem sokáig gyönyörködhettem benne. Mennem kellett Déva felé, keresztül a híres Kenyérmezéjén, hol az egyszerű emléket megtekinttem. Bizony nem méltó emléke a nagy történeti eseménynek. Mintha az olympi Jupiter szobrát hitvány krupliból faragnák ki.

Déva már ekkor szintén körül volt zárva; de mi nem időztünk itt semmit. Hátszeget keresztülzelve, a Vaskaput át Magyarországra toppantunk, miután a Vaskaput őrző osztrákokat az öreg sebtiben szétugrasztotta.

Ruszkabányának apraja-nagyja előnkbe jött. Finomabbnál finomabb borokat hoztak ki magokkal; az egyik kulacsot, a másik palackot nyujtogatott föl a lóhátra.

Itt lakott a derek Maderspach, kinek nejét az osztrákok tudvalevőleg megvesszőztették. Én az 50-es évek elején találkoztam az ifjú Maderspachal a Marasztzoni akadémiájában Pesten. Bemutatót edesanyjának s ekkor nyílt alkalom megismerni e ritka műveltségű, kitünő nőt. Beszélgetés közben maga hozta elő a brutális tettet; lesütött fővel monda, hogy nem érzett semmit, elájult. Később fia említette előttem, hogy Gröber osztrák kapitánynál személyes boszu is működött. Maderspachné lánykorában e durva ember udvarlását visszautasította.

Magyarországi utunk a folytonos győzelmek mellett a folytonos lakomák utja is volt. A karánsebesiek szintén nagy vendégséget csaptak számunkra. Hanem a magyar konyháról került izletes ételekben hatalmas pusztításokat is vitt véghez kiködült sergünk, a szászok sovány repája és méhsőre után.

Mióta az anyaország földjére tettük lábunkat, markotányosnőink száma egész légióvá növekedett. Már itt voltak vagy hatvanan. Bethlen Gergely lóra ültette valamennyit, s menet közben a huszárok közé állította, hogy számuk nagyobbakk lássék. A huszárok jót kacagtak a szokás hadon.

Lugos előtt b. Apor Gergely és Urbázy György előre vágattak. Egyszer valami szerzésán előbukkan az ut mellől, hosszu puskáját észrevétlenül rájuk fogja, lő és báró Apor lebukik lováról. Urbázy visszanyargalt, az Apor lova pedig elfutott, de a szerzésán megfogta, hirtelen rávetette magát és azon menekült el.

Négy huszár rugtatott be először Lugosra, hol a piacon egy század uhlánus állt, indulásra készen. A négy huszár kivont kardját kezök csuklójára akasztva, elővették kis tükrüket s bajszukat pödörgetve nyargaltak végig az utczán. Az uhlánusok nem tudták mire vélni a dolgot, mért jöhetnek azok a huszárok bajszukat pödörgetve. Nyilván azt hitték, hogy nagy erővel törnek befelé és lovukat sarkantyúba kapva, kivágtattak a négy huszár elől.

A lugosiak nagy lelkesedéssel fogadtak bennünket. Az utczákon nyüzsgött a szakadatlanul éjlendő sokaság; az ablakok tömve voltak zászlókkal, szőnyegekkel, kendőket lobogtató női fejekkel. Az üdvözléseket nem győztük fogadni.

Alig helyeztem el ágyúmat a piacon, egy fiatal ember rögtön mellettem termett: legyek a házuk vendége, itt laknak mindjárt a szomszédságban. Megindultunk arra felé. Utánunk két gyönyörű fiatal lány lépegetett. Kérdem a vezetőmtől: kik ezek? „Lugosnak két legszebb nője, Lévy Mari és Anna. Mari már asszony, férjhez ment a gazdag Milutinovitshoz, de elvált tőle, mert Milutinovits ellensége a magyarnak.”

Alig végzi fiatal emberem a magyarázatot, mellém toppan mint a két nő, karon fognak és a fiatal embernek azt mondják: fogjon magának más vendéget, hadnagy ur a miénk lesz. Én egy kis szabadkozás után megadtam magamat. Az öreg Lévy, egy régi szabású ösmagyar, nagy szívvel fogadott; lányai rögtön indítványozták, legyünk testvérek, sőt egy-egy csókkal azzá is avattak nyomban.

A mámor, a lelkesedés korát éltük, s nekem eszembe jutott a Pestre lovagló legelső huszár, kit gróf Károlyi Györgyné csókkal fogadott.

Másnap nagy katonai pompával ment végbe a báró Apor temetése. Kopsorsóját egész virág- és koszoruerdő borította s elborult homlokkal kísérte ki az öreg Bem is. A Lugos alatt tartott nagy hadiszemle alkalmával láttam először vágatni az öreget törzskara élén. Petőfi azon a feketészerű paripán ült, melyet Szebenten aján-dékozott neki az öreg. Meglehetősen lusta állat

volt, de most az öreger megemberelte magát a fekete s vágatott ő is. Nyilván verszemet kapott a többitől. Bem csudálkozó mosollyal nézi a vágatató feketét s azt mondja: „Látszik, hogy költőt visz, pegazus lett belőle.”

Gyönyörű tavaszi nap volt s meleg sugár-
rainál vigan haladt seregünk Temesvár felé. Már jó darab földet hátrahagytunk, mikor Petőfi hozzám lovagolt, a mit gyakran megtett masírozás közben. Nagy gyönyörűséggel nézegette a mellettünk gyalogló székely fínkat s a szeretet melegségével beszélgetett róluk.

— Derek gyerekek ezek a székelyek, te Józsi. Mennyit kiállottak a télen és panaszt nem hallottál a szájból egynem sem. Nincs ehhez fogható népe a földnek, pajtás. — És rákiáltott az egyikre:

— Fáradt vagy-e már, te góbe?

— Hogy ha vonék se mondanám — felelt a fiu egyenesen.

— Derek gyerek vagy fiam. Sokáig élj!

Aztán felém fordulva, monda:

— Ezért szeretem a székelyt; ilyen katonával lehetetlen nem győzni.

Rékasznál szép tölgyes erdőn vitt át az utunk. A fák félíg bevagdvala álltak az ut két oldalán; nyilván az utat akarták eltorlaszolni az előttünk nagy sebbel-lobbal siető császáriak, de nem érték rá.

A mint kiértünk az erdőből, egy előkelő görög pap kocsiját állították meg huszáraink. Pompás két ló volt fogva a kocsijába; nyomban requiráltuk mind a kettőt ágyús lónak, mert ezeknek szükiben voltunk. A pap egy kukkot se szolt, csak savanyu képpel ment odébb gyalog.

Temesvárnál csatlakoztak hozzánk a Perczi lovasai is, az ugynevezett Kress-lovasok. Ezek olaszok voltak s régi viseletükből csak a szvaliszér sisakot tartották meg. A sisakhoz egészen jól állt a szürke atilla, a szürke nadrág, ugyanilyen színű mente fekete báránybőr prémel s fekete zsinórzattal. Különbekintünő lovasok voltak.

Nyomban megérkezésünk után egy kis tüntetést rendezett Bem a vár ellen. Egy darabig ágyúztunk, a várbeliek feleltek, ennyiből állt az egész.

Egy reggel Villám ezredes jött az öreghöz a Vécsey tábornok üzenetével. A mint be akar menni, megpillant néhány Kress-lovasot s kérdezi egyik ott levő törzstisztől, hát nektek is vannak ilyen lovasaitok. Ő kemék lehettek azok, a kik huszárajaimat a mult éjjel olyan derekasan elpáholták.

Villám ugy megszerette Bemet, hogy vissza se ment többé a Vécsey táborába, nálunk maradt. Veszire maradt ott. Pár nap mulva, a mint Bem törzskarával lovagolt a vár felé, egy ostoba ágyúgolyó ép akkor terítette le a jeles katonát, mikor szivarra gyujtott.

Herceg Woroniczki, a ritka szép lengyel ifju is meglátogatta itt Bemet. Mikor a látogatás után kocsiján tovább akart hajtani, huszáraink utána rugattak; egyenruhájáról császári főtisztnek néztek. Woroniczki leszállt kocsijáról, kardjárt letette és a koci mellett állodgalva várta be huszárainkat, kik a félreértés földertése után az ifju herceget megjelénették.

Mihelyt a tavasz erősebben kinyílt, Bem fehér kalappal látta el kedvenc tüzseréjét. Maga is ilyet hordott három ujnyit szélességű fehér szalaggal, gyönyörű fehér tollal, melynek finom szála a karima szélére omlottak alá. Mellőle sohasem hiányozhatott a nemzeti színű kokárda. Ha el talált veszni, rögtön másikat rendeltetett s a legelőkelőbb hölgyek versenyeztek egymással az elkészítésében.

Petőfi is ilyen kalapot viselt, de ő vörös

szalaggal, mint a tüzserég. A szalag leomló vége hátunk közepét ért. Zeyk Domokos, a Bem valóságos elő bástyája, szintén ilyet hordott barna szép fején. Ő sohasem maradt el az öreg mellől; gyakran elmondogatta: „Mig engem láttok fiuk, ne féltsétek az öreget.” Számtalan csatában fedezte saját testével forrón szeretett vezérét; utoljára is az ő védelmében esett el Segesvárnál. Neki is ép oly széles kardja volt, mint Petőfinek. E ritka példányból ennél a kettőnél többet nem is láttam szabadságharcunkban.

(Folyt. köv.)

A budapesti tudomány-egyetem évszázados ünnepélye.

A budapesti m. k. tudomány-egyetem f. hó 13-án jelentős ünnepet ül. Immár száz éve mult, hogy a legújabb időkig egyetlen tudomány-egyetemünk bizonyos egyöntúti szervezet szerint teljesíti nemcs hivatását. E szervezet megalapítója Mária Terézia királynő. 1780-ban márczius 25-én kelt nagy kiváltságlevelével szervezte a karokat, meghatározta az egyetem jogait, szóval az eddigi jezsuita tudós iskolából a „tudományok egyetemét” valósította meg.

Magyarországon a tudós főiskolának nincs összefüggő multjok; oly régi, erkölcsi tudományos hagyományokkal bíró egyetemünk nincs, mint van Németországnak, az 1348-ban alapított prágai, az 1365-ben alapított bécsi. A kereszténység fölvétele idejében a XI. század módja szerinti, párisi mintára alakított főiskola virágzott Veszprémben, mint azt 1276-ban IV. László király erősíti egy oklevelében. 1366-ban Nagy Lajos király uralkodása alatt Pécsen virult a főiskolai élet, míg Zsigmond 1388-ban Ó-Budára helyezte el egy főiskolát. Hosszabb életet élt a pozsonyi egyetem, melyet Mátyás király és Vitéz János tudományseretete emelt.

A pozsonyi egyetemnek aránylag még leg-hosszabb élete volt, azonban működése Mátyás király halálát nem sokkal élte tul. Elvégre is a hitujtási harcok eredményezték, hogy a magyar tudományosságunk egy állandó intézete alakult. Pázmány Péter, kinek a magyar tudomány és nyelv iránt szerzett érdemeit tisztelettel ismeri el minden magyar, 1635-ben Nagy-Szombathban a hittani és bölcsészeti karokat alkotó meg, 1667-ben a jogi szak járult hozzá, 1769-ben Mária Terézia az orvosi fakultással bővítette meg, s 1777. márcz. 6-án elrendelte, hogy az egyetem a budai kir. palotába tésessék át.

Az 1777-iki év a magyar közművelődés történetében nagy fontosságú. Mária Terézia királynő ugyanis ez évben hirdette ki az új tanulmányi rendszert, mely röviden csak „Ratio Educationis” néven ismeretes. Nem tekintve azt, hogy a magyarországi nevelés tulnyomó része ezen Mária Terézia-féle rendszer befolyása alatt állott 1848-ig; egyetemünk s az akadémiák is ezt a tanítási rendszert hozták be. 1777 nov. 3-án kezdték meg a budai egyemen a tanítást.

Képünk Budának ekkori alakját tünteti föl a Duna felől való részről. A Mária Terézia egyeteme az 1. számú épület-csoportot, a királyi palotát ábrázolja, mely a várból felséges látványt nyújt a tulpartiaknak. A kép egykor mulap után készült, s az akkori Budának minden nevezeteseb pontját egyesíti magában. S voltaképp jobb helye volt Budán az egyetemnek; a régi székváros, a csend, s az a fölny, mely Budát történeti tekintetben a sikon fekvő keselkedő Pesttől ölnyövesen megkülönbözteti: mind Buda mellett szolottak.

De térjünk vissza az ünnepély tárgyára. 1780 márczius 25-én Mária Terézia nagy kiváltságlevelét adott ki egyetemünk számára, melynek az egyetemi jellegét valójában megadja, s jogait és kiváltságait megállapítja. A kiváltságlevel, minekutána elmondta a hazai főiskolák viszontagságfelműltjét, megállapítja a főintézet s egyes karainak pécését, a többiekben pedig ellátja a javadalmakkal, melyeknek jövedelméből a költségek fedeztessenek. Az egyetem vagyona egykoru jegyzék szerint tőkében állott: 404,449 frt 4 krajczárból, ennek kamatja 18,885 frt 20 krt tett ki, míg a jóságokból:

a földvári apátságból, a turóci és bozói prépostságból, a sellyei uradalomban, a lipitai-fele részből 51,917 frt s így összesen 70,802 forint 57 kr. folyt be, a kiadások pedig mind a négy karnál 68,327 frt 30 krt képviseltek, a maradék apróbb költségekre fordították. 1780-ban a kiváltságlevel értelmében a pécs-váradai apátsági uradalom, bár föltételeken, az egyetemi alaphoz csatoltatott. Mindezekből kitünik, hogy Mária Terézia az egyetemet anyagilag is biztosította. Mennyire szívén feküdt a királynőnek az egyetem ügye, s hogy mily fontosságot tulajdonított annak, kitünik abból is, hogy nagy kiváltságlevelének koronázása 40-ik évfordulóján, június 25-én leendő ünnepélyes kihirdetését kívánta. Ez ünnepélyt országos módra, nagy díszszel ünnepelték meg Budán az ország fővárosában. Ennek a kiváltságlevelnek az ünnepélyes beiktatásnak százéves fordulóját ünnepeli az egyetem — a felév június 15-én záródván — május 13-án, mint a nagy királynő születése napja évfordulóján. (1717.)

Gr. Eszterházy Ferencz kancellársága idejében ülték meg nagy fényvel ezt az ünnepet; 800 nagyobb s 2500 kisebb érmet veretvén az ünnepély emlékeztet megartására. Az egyetem főfelügyelője ekkor gróf Fekete György országbíró, az egyetem tanácsának elnöke pedig a kalocsai érsek Zajcelei Patachich József volt. Ez alkalommal a király képeben gr. Pálffy Károly jelent meg kir. biztosként.

Az ünnepély lefolyását, a teljesség kedvéért, nem mulasztjuk el röviden előadni. A Pozsonyból érkező királyi biztos június 24-én d. u. a pesti, akkor hatvani kapunál hatfogatu hintóval várta a nemesség s a városi előkelők társaságában az egyetemi tanács elnöke. Rövid üdvözléssel fogadván őt, Pesten a tanács s a polgárság, polgárörsg várta s innen a hajóhídon, a budai vízi kapun át (mai Ferencz-József kapu) Budára a várba érkeztek.

A tanács üdvözléte után nagy pompával szállásra kísérték a gróft, ki a díszterem volt szállva.

Másnap jun. 25-én nagy díszszel, katonai pompával az egyetemhez vezették a biztot, melynek kapujánál a tanács-elnök s a dékárok fogadták. A díszterembe érve, hol a királynő arcképe fényesen fölcsiztettet, a biztos az elnöki széket elfoglalta, míg melléje a tanács s az egyetemi tagok ültének. Ezután megnyitóbeszéddel üdvözölte a jelenvoltoakat, s a kiváltságlevelét fölolvastá. Az inauguráció, vagyis kihirdetés után ünnepélyes mise tartaték. Hymnussal; a De Teum laudamust énekelték s szt. István jobb kezét szemlére kitétték. Delben „tisztesség” lakomára gyűltek össze a jelenvoltoak, mely alkalommal emlékermet is osztottak ki. Lakoma után visszakísérték a kir. biztot. Este nagy takarodót fujt a katonai zenekar, s fényes bált rendezett az egyetemi s városi fiatalok, mely alkalommal Barics Albert jogtanár járt elül jó példával.

Egyetemünk első százéves fordulója nemcsak fényes bizonyítéka annak, hogy e főintézet méltán tölté be hivatását, hanem jelene azt is bizonyítja, hogy a magyar tudományosságunk, a magyar műveltségnek, és társadalomnak jövőben is alaposzlopa lesz.

Th. L.

A „vörös kereszt”.

A «Vasárnapi Ujság» minapi számában a háboruk pusztító hatásaira igyekeztem az olvasók figyelmét fordítani. Ezuttal a hadtörténet ama fejezetéhez jutottam, mely viszonylag erkölcsös elemét képviseli a mindenképp nemtelen cselekvénynek: a filantrópikus befolyás ellen-súlyozó hatályát értem.

Paradoxnak látszik, de valóban ugy van, hogy az igazi némes emberiség érzést mi sem kelti fel annyira, mint a szenvedés, nyomor, az országos csapások, stb. Innen van, hogy a háboru és járvány, a végzet e kétágu ostroma mindenkor az önfeláldozás, részvét, odaadás, szerezte oly tömeges és önzetlen-nyilvánulását ébresztik föl, minövel csak az erkölcsen isteni fölkenjte tanainak hatása folytán találkozunk. De épen a kereszténység története is azt bizonyítja, hogy a hit meggyöződése és az összetartó szeretet-magasztosabb emelkedése az üldözöttek idejére esik.

A háborúk filantrópiája szabatosabb és rendkívül áldásos jelentőségre csak az újabb időben emelkedett.

A hadaknál a beteg ember, a sebesült csak teher, melyet szállítani, gondozni kell. E teher a hadvezér vagy a körülmények szeszélye szerint, több vagy kevesebb értékű; de a helyzet természeténél fogva, mint maga az élet — olesó. A háború jó, ha igazságos, de nem humanus soha. A fegyver s ki azt hordozza, ha baja történt, eldobatik, utban áll. A mint támogatásra, segélyre van szüksége, kevesbiti azok számát, kik győzelemre törnek, mely a főczél lévén, mellette minden egyéb tekintet háttérbe szorul.

A haderő eszményképe, Mars diadalutjában Pallas Athene leveti pánczéját, sisakját és gyászruhát ölt.

Az állami organizmusa a legfényesebb csaták után feljajdul, mert érzi, hogy a győzelem önfeláldozó hősei csak eszményileg magasztaltatnak fel, de valódi elismerésben nem részesülnek: a csataterék sebesültjei csak az újabb időben is nem egyszer nap hosszat künn fekszenek segélytelenül, — jó, ha felügyelet alatt.

Mi volna természetesebb, mint a bajon gyökeresen segíteni úgy, mint ezt az idealista emberbarátok teszik, kik az örök béke tanait hirdetik. De ez illuzió. Harez volt, mióta ember él, harez lesz, míg a haladásnak jelszava: a jobb, a jónak ellensége.

A katonáskodás, bármint elősködik is a nép testén, még nem járta le magát, sőt erősebb lábon áll, mint valaha. Egyenruha, fegyver, dobszó lesz mindaddig, míg hazát kell védelmezni, míg valódi vagy látszólagos előnyökért tartományokat kell meghódítani.

A katonai nevelés, mely a gyilkoló szerek kezelésének ismeretét terjeszti, csak akkor enyhül erkölcselenségében, ha a felebarát megölésének tana háttérben a jótékony segélynyújtó keze működik, ha a harez riadóval a filantrópia is mozgósíttatik.

Miben áll a védelem? a hadegészségügy rendezésében. A háborúk iskolájába járt nagy

1. A kir. palota, a hol az egyetem székel. 2. Csillagvizsgáló. 3. Szertár. 4. Nagybazony temploma. 5. Ferencziek temploma. 6. Élelmezési raktár. 7. A Duna.

BUDA SZÁZ ÉVVEL EZELŐTT — JÓGYORU METSZET UTÁN.

A budai szőlőzet, disznófó forrás
ezelőtt 44 évvel
alya 1836-bi várlattörvényétől kezdve
Keleti Gusztáv

A DISZNÓFÓ EZELETT 44 ÉVVEL. (RAJZOLTA KELETI GUSZTÁV.) — A „TAVASZ”-BÓL.

hadvezérek jól tudják, hogy kellőleg fölszerelt tábori egészségügy segélye nélkül a hadviselés mennyire nehéz, hogy a sebesültek nagy száma s a föllépő járványok mennyire csökkentik, az ellenállást s az erőfeszítést. Mégis a hadtörténetesek elhanyagolták a hadegészségügyet az orvos-történetirők pedig csak kevés, inkább élettörténeti adatokat hagytak reánk, miután azt a hadügyhöz tartozónak tekinték. Így hiányozván a történelem tanúsága, nem gyakorolhatta befolyását a tovább fejlődésre, nem keltett érdeket az emelkedettebb szellemekben, nem gyomláta ki a mult mély gyökeret vert tévedéseit, s a hadegészségüggyel való foglalkozás mint hivatás fejletlen maradt majdnem napjainkig.

Álljon itt egy kis fejlődéstörténeti vázlat.

Mint tény előrebocsátom, hogy a hadseregek szervezetének tökéletesbülésével párhuzamban nyer befolyásában a hadegészségügy is.

Míg állandó hadseregek nem volt az államoknak, különös hadegészségügyi intézkedésekről sem lehetett szó. A római birodalomban azonban, midőn állandó hadsereget tartott, már megtaláljuk a mai szervezés magvát. Voltak a hadseregeknek állandó kiváltságos orvosai (legio-orvos, cohors-orvos, stb.), azonkívül fegyvertelen személyzetet a csapatok mögött a nehéz sebesültek fölfogása és tovaszállítására, kik minden sebesült után meghatározott összeg jutalmat kaptak.

A középkorban Európa népeinél, míg Franciaország állandó hadseregét nem szervezte, a tábori egészségügy szunnyadt. Mindössze a keresztes háborúk idejében keletkeztek a lovagrendek kezdetben beteg-, sebesült-ápolás s kórház-alapítás mellékezeljával.

De az egészségügy Franciaországban sem öltött határozott alakot XIV. Lajosig, ki már több katonakórházat s katonatorvos-képző intézetet állított föl, melyekbe a külföld orvosai is tömegesen vándoroltak.

Nagy Napoleon alatt Larrey volt, ki az elvet kimondván, hogy minden hadtest a tartaléktól független hadegészségügyi osztályllyal birjon,

CZIGÁNYTÁBOR. (RAJZOLTA GREGUSS JÁNOS.) — A „TAVASZ”-BÓL.

mely magával vigye mindazt, a mi a csatában nélkülözhetetlen — nagy lépést tett ez irányban.

Egészen a krími háborúig a sebesültek védelmére a többé-kevésbé képzett katonai-orvosi személyzetet kívül, melyet a szükség szerrint a civil állományból egészítettek ki — alig történt valami. Nem esoda, hisz Anglia is csak 1848-ban kezdte a szóvaldi értelmében közegészségügyét rendezni. A sebesültek szállítási-szára, az ápolói tisztre a katonai-zenészeket, a feyenczket, lábadozó betegeket rendeltek ki; a sebesültek nagy része így segély híján veszett el. A győzőnek jutott rendszeren a nagyobb teher.

Azonban a fejlődő civilizáció előkelőbb szokásai, a hadnevelés szigorubb törvényei a háborúk kegyetlenségét nagyban mérséklék, ha szabad e kifejezéssel élnem, emberiesebb lett a háború a nélkül, hogy erélyében esőkent volna. Megállapították a háború tragédiájának törvényeit, melyek a vérengzés borzasztó végtetei ellen irányozták. A háborúk ereje azonban fejlődött, miután a kimerítő lassúság helyébe a hadvezetés viharosabb formája lépett. A harc fellegi tornyosulnak, a villám s dörgés kíséretében keletkezett felhőszakadás gyorsan kidühöngi magát, a kár irrtató; de az 1866-ban, majd 1870—71-ben megindított államalkotó háború vesztesége, kára nem is hasonlítható a 30 éves háború nyomorához, mely majd egy tizedrésze szállítja le Németország lakosságának számát.

A jelen század második felére eső krími és olasz háborúk emlékei mely részvétet s jogos felháborodást szültek, s az államok azon fontos elvi kérdés megfejteséhez láttak, mikép lehetne az életelő háborúval a tudomány és humanizmus életmentő eszközeit összekapcsolni.

Valamennyi miveltebb állam igyekezett tökéletesíteni hadsegédszervezetét, s ma valójában az osztrák-magyar hadseregnek a katonai-egészségügy szervezése a lehető legjobb s Boszniában teljesen meg is állta helyét; de elő fogunk állni oly viszonyok, hogy a legjobb akarral sem fog feladatának megfelelni.

A tábori egészségügyi intézmények elégtelensége nélkülözhetetlenné tette, hogy bizonyos népművelő alapelvek mondassanak ki egyezmény formájában. Így lett 1864-ben a genfi konvenczió, mely kimondá a semlegességet a sebesült és beteg katonára, az orvosra és segédszemélyzetre, a kórházakra és fõlszerelésre, ellátván ezeket «vörös kereszt»-tel.

E konvenczió befolyása a háborúk menetére kétségtelenül előnyös, de voltaképen csak szép szóhalmoz. Hisz nagylelkűség a védtelen s harcceptelen ellenség irányában mindenkor becsületbeli dolga volt egy vitéz és mívelt hadseregnek. Már Nagy Frigyes elrendelése, hogy barát és ellenség egyforma kezelésben s védelemben részesüljön.

A háború oly kiváltságos valami, hogy a szigorú semlegesség szinte képtelenség. Az ellenség sebesült és beteg katonája kell hogy ápolásban részesüljön, de azért ő nem semleges személy, hanem fogoly. Az orvos, ki gyógyít és helyreállít, mint a hadsereg nagy támasza, nem lehet semleges, csak sérthetetlen.

A tapasztalat is ezt mutatja. A 70—71-iki porosz-francia háborúban például Strassburg, Metz, Páris ostroma szomorú tanúságot tehet arról, hogy a poroszok, daczára a genfi konvenczióknak, nem engedték, hogy orvosok mehessenek a várakba, vagy hogy a sebesültek, kik az ostrom-állapot nélkülözéseit alig viselheték el — onnan eltávozhassanak.

C'est la guerre! Ez a háború!
Azonban daczára, hogy a genfi konvenczióknak s vörös keresztnek voltak kritikus napjai, oda kell hatni, hogy mindenki tudjon róla, ne hogy a nyers tömeg által szenvedjen legérzékenyebb sérelmet. Az kétségkívül korunk egyik legnagyobb vívmánya, s nem helyes, ha egy beható tanulmányozója mint Lueder oly elveket hirdet: «hogy a humanitás háborúban csak annyiban érdemel tekintetet, a mennyiben az a háborúnak s céljainak megfelel». Alig tehető föl, hogy az, ki ezt írja, követlen érintkezésben lett volna valaha a harczerék nyomoraival. Kétségtelen, hogy a humanitás eszméje a hagyományos háborújogba ütközik, miután minden háború után eljőnek mozgalom keletkezik, hogy csapásai kevésbéjenek s hogy a háború szokása szűkebb térre szorítkozzék. Csupán az, ki a háború minden jajait-bajait átélte, mint

Dunant Solferinonál, bir hozzájárulni nyomtatással.

Ó a vörös keresztnek alapítója.
Mintán a hadegészségügy terén az állami intézkedések nem fejlődtek annyira, hogy kielégítő lennének s a genfi konvenczió hatálya nem terjed ki közvetlen a sebesültek s betegek gondozására: mi természetesebb, mint hogy az államok a magánosok hazafias segélyére szorultak. Jogosult is ez, mióta az általános hadkötelezettségnél fogva minden lakos születéstől kezdve az államnak. A közvetlenség nőtt, a sebesült, a beteg kedvesebb teher, mint annak-előtte, midőn még toborzás s helyettesítés útján állították össze a hadsereget. A katonai miveltebb s követelebb; s a honmaradtak pedig áldozatra készebbek, kiterjedtebb lévén a személyes családi vonatkozások, erősebb s kapcsol az otthonnal. A növekvő érdeklődés azon intézkedések iránt, melyek a katonai egészsége s élete fentartására vonatkoznak — megteremté az államoknak a leghatalmasabb szövetséget: a magán segélyezésben.

Németország és Ausztria-Magyarország azzal kezdék, hogy a johannita s illetőleg a nemet s máltai lovagrendekkel szerződéses viszonyba léptek. A növekvő kiváltságos helyzetükért kárpótlásul kötelezték magukat az állam hadegészségügyi intézményeire nem csekély áldozattal járulni. A johannita rend 1864-ben a dán harcterén tüntette ki először magát; a mi lovagrendjeink segélyintézményeivel a 78-diki okkupációs hadjárásban találkozunk.

Azonban ezek áldásos befolyását megelőzte a krími háború alatt, ugy orosz, mint angol részről, a nők önzetlen önfeláldozásának magasztos példája. Azonnal a háború kitörésekor Sz.-Pétervárt Helena nagyhercegnő vezetése alatt betegápolás céljából nőegylet alakult, mely 300 apácát küldött Szebasztopolba, majd a csárna védnöksége alatt egy másik nőegylet létesült, melynek tagjai Szebasztopol körül működtek. Ugyanezok Miss Nightingale 37 ápolónővel jelent meg az angol hadseregnél, s mint egy egészség-ápostol hirdeté a rendet s tisztaságot a kórházakban. S ime felév mulva a 44% halálozás fokozatosan 8%-ra szállott alá.

Nightingale a legemesebb szívű lény, ki férfias erélyvel s belátással egyesíté a női szívjóságot s tapintatot, egyszersmind kitűnő szakíró a betegápolás s kórház-szervezés körében, ki műveiben a tapasztalat egyszerű következtetéseit használja, minők csak figyelmes lélekben fogamzhatnak meg. Rendszerre a fa-barakkokra nézve az amerikai polgárháborúban általános elfogadottat. Végül egy nagyobb szabású ápolónő-iskola megalapításához járult tanácsával s vagyona legnagyobb részének feláldozásával. Csodálatra méltó példa, mely fényesen bizonyítja, hogy egy előkelő mívelt nő mint érvényesítheti magát a táborban és társadalomban.

Alig 10 év mulva az amerikai polgárháború alatt láttuk az áldozatkészségnek nagyszerű példáját. Bellow Henrik newyorki unitárius pap szervezte a magánsegélyt, s már a 2-dik évben 30,000 nőegylet működött s közel 400 millió frankot gyűjtött. Ezek az Amerikában történtek, hol minden polgár, férfi és nő egyaránt a souverain néphatalom osztályosa. Az unionisták s föderalisták hadseregei tulajdonképen népseregek voltak, egy része harczott a népek, más része otthon előkészíté mindazt, mire a hadseregnek szüksége volt. A segélyezés lelket a nők képezték. Óriási kórházakban, daczára az elkerülhetlen összehalmozódásnak, oly szigorú rend volt, s a higiénia törvényeit oly pontosan megtartották, hogy a harc színhelyéhez közelebb fekvő kórházakban csupán 8%, a távolabbiakban pedig (csaknem hihetetlen) 3% volt a halálozás. Oly eredmény, minőt eddig egy európai kórház sem mutathat föl, még béke idején sem.

Az 59-diki háború az olaszokkal s francziával, Ausztriában s élethe szólító a segélygyeletet, mely eleve csak háború idejére szervekedett. Azonban 67-től Albrecht főherceg védnöksége alatt állandóvá alakult. Nagy tökével rendelkezik, melynek csupán kamatai osztatnak ki segélyezésre. Igen nagy anyagszerkezettel bír. Háború idején kórházi helyiségeket állít föl, s a 78-diki okkupációs hadjárat alkalmával már rendkívül sok jót tett.

Azonban Európában a 70—71-diki porosz-francia háború alatt érte el legnagyobb kiterjedését a magánsegély, a filantropia itt tette az

első gyakorlati lépéseket, s azon kivételes szerepe jutott, hogy kényszerítve a gyors s nagyszerű fegyvereredmények által — a győző oldalán volt. Innét van, hogy ama rajzok, melyek a magánsegély áldásait magasztalják, mind ragyogók; de a német háború nem volt valódi vérkeresztisége, miután a képből hiányzik a visszavonulási esélynél beállható zavarodás kusza képe. A 35,940 önkényes egyén vezetésbejei között, kik résztint a harczerén, résztint a kórházakban, vasuti állomásokon s pihenő helyeken működtek, Simon Mária nevét nem szabad elhallgatnom, kinek harczeréi levelei s a betegápolásról irt munkája minden házi könyvtár díszét képezhetik.

Midőn a legújabb lezajlott orosz-török háború jelentéseit olvassuk, megleg az orosz állapotokról uralgó fogalmaink középette az általános érdeklődés s szívósság az áldozatkészségben. Maga az állam is kitűnő hadegészségügyi fõlszereléssel bír. A tróntól lefelé mindenkinél egyenlő részvét tapasztaltatott. A csárának, nagyhercegnének, társulatoknak, városoknak, egyesületeknek külön sebesültszállító vonatai, vörös kereszt kórházai voltak a csataterén s központokban.

Nem kis nyomatékot helyezek e körülményre azért, mert nem szabad feledni, hogy a hadviselés terén minden előny egyszersmind fölöny.

Reánk visszamaradtakra nézve nem közömbös, mint járnak el a szokásaink. Az okulás, a tanulmányozás a béke munkája.

Igaz, hogy a háború magánsegélyezés ügye még valamennyi nagy hatalomnál megoldásra vár; csak hogy szomszédaink jóval előbbre vannak.

Ok már a háború-keltette magán mozgalmat a béke idején is megállandósítani s kibaszni törekszenek, tudva, hogy az államépületnek alapja az erkölcsi érzület s közegészség.

E filanthropikus törekvések középette azt találjuk, hogy az uralkodók, arisztokrácia, a nők s a papság viszik a vezérszerepet.

Méltó s jogos, hogy a fejedelmek járjanak elül jó példával. Óvák a katonai hatalommal való szabadon rendelkezés joga, kell, hogy a hadsereg szerveztével összefüggésben levő haladási intézmények is támogathassanak általok. A souverain ura a katonának, legyen ő védnöke is a hadegészségügynek.

Az előkelő osztálynak van legtöbb kiváltsága, mely a mult ragyogó fénye, a születés, a nevelés s vagyonhoz van köve. De minden kiváltság kötelezettséggel jár. Szélesebb látókörök s nagyobb mélységűknél fogva a humán törekvések előtt nem lehet szemet hunyoniok; midőn szívök nemesebb érzéstől buzog, nemcsak a háború nyomorai, hanem a társadalom sabei is enyhülnek, gyógyulnak. Az előkelő körök mutatassanak előkelő példát. Szálljanak le a kétségbeesztő szenvedés helyeire jótékonyaságukkal. Mi sem volna képes az osztályok közti már-már veszedelmesen tángoló irt betölteni, az elkese-redést, melyet a nélkülözés méltán kelt, enyhíteni, mint a sebesült vagy beteghez lépő magasztos szeretet áldása.

Kivált a nők hatás a háborúk csapásának enyhítésére csodaszere. Köznelvődésünk történetébe a háborúk filanthropiájának fejezetét a nők írják be. Lényök fővonása a szeretet, nekik e terén valódi hivatásuk van, ők a jövő háborúk dícsőségének fõrszerei. Miután a házias gondnak s tisztaságnak, mely ép oly fontos, mint az orvoslás, kifejezettebb érzékével bírnak, mint a férfiak: a nő lehet csak jó ápoló. Senki sem tudja a betegét úgy megnyugtanni, mint a nő, a szükséges teendőről meggyőzni, beszélni. Németország haderejét tökéletesíti, gyarapítja; azonban nem kevésbé védekezik a háború nyomora ellen is. Folyton új és új irodalmi korszok készül a női tevékenység oltárára. Kérkednek a német nő szívének előkelőségével. De, hiszem, a mi nőink is nem kevésbé képesek áldozatra és munkára; a szeretet és jószág mellett megfér az önmegtartózkodás s kitartás erénye.

A szamaritánus tiszt senkit sem illet meg annyira, mint az egyház embereit. Francia-, Német-, Oroszországban a nálunk is nagy tért foglalnak el ez irányban a szerzetesek, apácák, szürkenének s régi befolyását a keresztényi szeretetnek kiküzdik a harczerék s kórházakban odaadó részvétök s aláztos magaviseletökkel.

Igy vándorolt a filantropia vörös kereszt-

jével mindenfelé Amerikából Ázsiába, a Néva partjától a zuluk földjére.

Nálunk is megjelent két év előtt s mennyire ment hódításával, a jövő héten tartandó közgyűlésen meg fogjuk hallani, a melyen 6 felsegére Erzsébet királyné ajkáról fog hangzani a könyörület és segélynyújtás uralkodói jelszava, mely bizonyára minden szívben visszhangra fog találni.

Dr. Farkas László.

A GÖZHÁZ.

VERNE GYULA REGÉNYE

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

Észak felé.

Tizenegy óraker már ismét tanyánkon voltunk, de — bármennyire óhajtottuk volna Cawnpore-t mielőbb hátunk mögött hagyni — a gőz-gép visszavittuján némi igazítani való lévén, utunkat másnap reggel előtt folytatnunk lehetetlen volt.

Igy egy fél nap rendelkezésemre állt; s nem fordíthattam azt jobbra, mint ha Lucknow-t látogatom meg, habár csak futólag is, hogy — a mint mondani szokták — némi benyomást nyerjek fölé. Banks nem akarta, hogy utunkat arra felé vegyük, mivel e város a szerencsétlen lázadás egyik gyűpontja lévén, Munro ezredes keserű emlékei ismét felujultak volna s így én — csak magam tetém a szándékot kirándulást oda.

IMAMBARA.

Délben tehát, elhagyva a gözházat, a szárnyvasutrá utltem, mely Cawnpore-t Lucknow-va észekélti. Az utazás alig vett igénybe két órát s az oudei királyság fővárosába értem, hogy rövid szemlét tartsak annak nevezetességei fölött, melyekről már annyit hallottam, kivált a XVIII. században a muzulmán császárok alatt épült műemlékeiről.

Egy francia, lyoni születésű s Martin nevű egyszerű katoná a Lally-Tollend hadosztályából, a ki 1730-ban az oudei király kegyenczeve lett, volt terelője, rendezője, mondhatni építője, a hindostáni főváros ugynevezett csodáinak. Az uralkodók hivatalos palotája, a kaiserbég, vegyüléke a legkülönbözőbb s összerheltebb építészeti izléseknek, minőt csak egy kaplár képelete összehordhat. Felületes mű, minden belbecs nélkül, keveréke a hindu, kínai, mór és európai izlésnek. Párja egy kisebb palota is, a Farik-bakes, mely szintén a Martin műve. Az Imambara meg, melyet Kaifiatulla, a XVII. század leghíresebb hindu építészé, az erőd közepére épített, már valóban nagyszerű s meglepő hatást tesz, apró esengettűi ezerevel, melyek párkányzatait díszítik.

Nem hagyhattam el Lucknow-t a nélkül, hogy a Konstantin-palotát is meg ne tekintsem, mely szintén a francia kaplár műve s róla «de la Martinière-palotának» is nevezetik. Megnéztem a szomszéd kertek is, a Segunder-bag-ot,

hol százanként mérszárólták le a szipojokat, kik az egyszerű katoná sirját megszentelteltették.

Megjegyzem egyébiránt, hogy Martin nem az egyetlen francia név, mely Lucknow-ban tiszteletben áll. Egy afrikai vadász altiszt, Duprat nevű, annyira kitüntette magát vitézségével a lázadás alatt, hogy a fölkelők vezéri állástalánta neki, ha előkre áll; Duprat azonban nemesen visszautasította, daczára a neki ígért roppant kincseknek s daczára a fenyegetéseknek. Hü maradt az angolokhoz. De a szipojok, dühösen reá, hogy magoknak meg nem nyerhettek, valódi hájtóadásat tartottak. «Kutya hitetlen» — mondák — «akarátod ellen is a miénk léssz.» Az is lett, de csak halva.

E két derék francia nevét a visszatérésben is egyesítették az angolok; s leöldösték a szipojokat, kik egyiknek a sirját megfertőztették, a másikat pedig megölték.

Miután meg megbámultam a gyönyörű kereteket és parkokat, melyek ide zöld keretül szolgálunk az ötszáz ezer lakos nagy városnak, miután a fűtezákat s a Hazrat-Gaudi nevű felsége boulevardot elefant-hátton jártam be, — ismét vasutrá utltem s estére visszatértem Cawnpore-ba.

Másnap, május 31-én, már hajnalban uton voltunk.

Vége, — kiált föl Hod kapitány, — csakhogy kifogytunk már a sok Allahabad, Cawnpore, Lucknow s a többi városból, melyekkel részemről annyit se gondolok mint egy üres föltényvel.

Ugy van Hod, — felelé Banks, — most már egyenesen északra tartunk, függőlegesen a Himmalaya-vonalra.

Bravo! viszsonzá a kapitány; az igazi India, nem is ezek az unalmas városok, kiállhatatlan hinduikkal, hanem a hegy- és erdő-vidék, hol szabadon élnek az én barátim: az elefántok, oroszlanok, tigrisek, párdúcok, gépárdok, medvék, bivalyok, kigyók! Ez a felsziget egyetlen lakható része igazán! S meglátja ön Mautler, nem fog visszakivázkónki a Gangesz völgyének elhagyott csodáihoz.

— Az önk társaságából, kedves Hod, sehova sem fogok kivázkónki, felelé mosolygva.

— No de, mondá Banks, India északán is vannak ám érdekes városok; ott van Delhi, Agra, Lahore...

— Eh, ki hallott valaha ezekről a nyomorult mezővárosokról! kiálta fel Hod, megvetőleg.

— Nyomorult mezővárosok? — viszsonzá Banks. — Nem Hod, pompás városok. Legyen nyugodt barátom, folytatá hozzám fordulva, gondunk lesz, hogy ön mindezeket megláthassa, a nélkül, hogy a kapitány vadász-terveit zavarnók.

— Jó, jó, Banks! mondá Hod; de valjja meg, hogy utazásunk tulajdonképen csak ma kezdődik.

S egyszerűre, mintha valami jutott volna eszébe, erősebb hangon elkialtá magát: — Fox!

A hűségese inas azonnal megjelent.

— Parancsoljon, uram.

— Fox! minden puská rendben legyen.

— Mind rendben van.

— Töltényeket készits.

— Készen vannak.

— Készits még többet.

— Igen is.

— A harmincznyolczadikra nem lehet már soká várnod. Érted-e?

Fox szeme fölillant az örömtől:

— Készen tartok számára egy jó kis robanó golyót, annak a harmincznyolczadiknak a számára, melyre nem lesz oka parancsködni.

— Mehetsz, Fox.

Fox katonásan köszönt, sarkon fordult s eltávozott.

Utazásunk hátralevő második felének egyszerűen kitűzhetjük az irányát, melyet — ha csak valami váratlan közbe nem jő — nem is lesz szükség megváltoztatni.

Mintegy hetvenöt kilométernyire, utunk még a Gangesz mentén kellett hogy haladjon föl-fel, északnyugati irányban; onnan kezdve azonban egyenesen északra fordul, a nagy folyam egy mellékfolyója és a Gutni folyó egy másik mellékfolyója között. Ez által kikerülhetjük egy esomó kisebb vízen az átmenetelt; s

Biswá-n át részatosan haladva emelkedünk a nepoli hegyesek első hullámzatos dombjaira, az Oude és Rokilkánd tartományok nyugati részein át.

Ez utat a mérnök igen gondosan választotta s tervezte ki, hogy minél kevesebb akadályba ütközzünk. Ha e vidéken nehezebb lesz is majd közzénhöz jutnunk, de fábán sehol sem szenvedünk hiányt; aczel-óriásunk pedig könnyen fog haladhatni, gyors vagy lassu lépésben, a mint kívánjuk, a mindenütt jókarban tartott utakon, a hindu felsziget legszebb erdősegei között.

Körülbelül nyolczvan kilométer távolság választott el Biswá kizá várostól. Elhatároztuk, hogy mérsékelt gyorsasággal fogunk haladni, s hat napot szánnuk ez utra. Igy meg-megállhatunk, a hol a vidék tetszünk fog, s a társaság vadász-tagjai is tölthetik kedvüket. Hod kap tány s legénye Fox, a kikhez még Gumi is csatlakozott, könnyen csatangolhattak kenyők-kedvők, mig ércz-elefántunk lépésben poroszkált. Bár kevéssé voltam gyakorlott vadász, néha én is követtem őket hajtsaikkban.

Meg kell vallani, hogy mihelyt utazásunk ez új korszakába lépett, Munro ezredes is kevésbé látszék magába voltunk. Mintha a városok vonalából kiere, társaságosabbá vált volna, távol a leggyásosb emlékek színhelyétől, melyet elhagytunk. Ismét visszanyerte kedélye régi nyugalmát, melyet Kalkuttában élvezett.

Társalgása, étkezéseink alatt, élénkebbé vált a néha esténként is, ha megállottunk, későig elbeszélgetett a szép éjeken, melyek a meleg évszakban egyedül élvezhetők. A mi illet MacNeil-t, a cawnporei kútnál tett látogatás óta még sötétebbnek látszott mint azelőtt. A Bibi-Gar látása csak szította benne a bosszuvágyat, melynek valahai kielégítéséről soha sem mondott le.

— Nána Sáhí! — mondá egyik nap — nem uram, nem! Lehetetlen, hogy megölték volna őt, előlünk.

De visszatértek utunk első napjára, mely minden esemény nélkül telt el. Hod kapitányunk a Foxnak egyszer sem nyílt alkalmuk puszkákat arczukhoz emelni, hogy valamely vadat czelba vehessenek. Mintha csak az aczel-szörny megjelenése riasztotta volna el a vadállatokat. Parazard mester, ki az asztalra való vadat mindennap beszerezte, vagy megkivánta, hogy beszerezzék neki, nem bánta ha tigriseket nem lönek is, — hiszen az nem süitni való. De a szenvedélyes vadászoknak, mint Hod, annál bosszantóbb volt, hogy az igazi vadak távol tartják magokat.

Pedig a következő napokon, június 1-jén és 2-dikán sem volt különben. Ez már valóban kétségbeesztő kezdett lenni.

— Kieserlétek az én Indiámat! Nem ismerek Oude-ra! — ismétlé Hod kapitány mindegyre. — Mintha csak Európában volnánk! Annyi tigrist se látunk, mint akár a skót alföldön!

— Lehet, kedves Hod, — vizasztalta őt Munro ezredes, hogy közelebből nagy hajtóvadászatokat tartottak s azok gyrierítettek meg a nagy vadat. De ne féljen, legyünk csak a nepóli hegyek közt, majd találunk ott eleget.

— Már csak be kell várnom, különben golyóinkat strétké kell öntenünk s apró vadra lövöldözünk a Parazard mester konyhája számára...

(Folyt. köv.)

Gladstone első nagy diadala.

Az új angol miniszterelnök korán kezdte politikai működését. 1832-ben, midőn még 23 éves sem volt, Newarkban képviselővé választottat. S hogy mily feltűnést keltett a fiatal ember megjelenése s szereplése a világ ezen egyik legelőkelőbb testületében, mutatja az, hogy már 1834-ben a Peel-féle miniszterium tagja lett, mint a kincstár fiatalbelordja (mintegy pénzügyminiszteri államtitkár) s később gyarmatügyi államtitkár.

Politikai tekintélyének kezdete azonban ama hatalmas beszédétől származik, midőn 1852-ben kétszöbby nagy ellenfelével Disraelivel, — kit ma tudvalevőleg Lord Beaconsfieldnek neveznek, — szembeállva, annak első költésévetését a parlamentben megtámadta.

Gladstone e időben még a toryk (konzervatívok) táborába tartozott s habár előkelő modoru szónoklata s nagy szakismeretei el voltak ismerve,

nem tett olyasmit, a mi hirnevét állandósíthatta, s azt egy nagy iránnyal összekapcsolta volna. Derby lord volt a miniszterelnök s Disraeli a pénzügyminiszter. Az utóbbi első költségvetését egy nagy beszéddel mutatta be, mely őt egész s egy negyedórát tartott, s ennél fogva, habár a figyelmes hallgató sok érdeket találhatott benne, egészben véve fásztó volt. Gladstone ez időben még nem állott oly határozott ellentétben Disraelival, mint később, s igen gyakran megtörtént a parlamentben, hogy mint szövetségesek léptek fel. A két hatalmas szellemnek azonban oly különböző gondolkodásmódja volt, hogy csakhamar vetélytársakká kellett lenniök s egymással megküzdeniök. A viszonyok meghozták ezt is csakhamar. Gladstone soha sem tudta elfeledni Disraelinek, hogy az ő politikai pártfogóját és régi mesterét Peel Robertet egykor ol. keményen megvádolta, s élénken helyeselte Herbert Sidney szenvedélyes kifakadásait ellene. Most hát alkalma volt nyíltan megküzdnie vele. S megtette ezt oly ékes szólással, a tanulmányi tudomány s a tényleges budget oly alapos tanulmányozására mutató beszéddel, hogy ezen egyetlen beszéd megbukttatta a költségvetést s

Egyveleg.

A budapesti egyetem jubileuma alkalmával a hó 13-án Ányos Pálnak Károly jogász által elszavalandó száz év előtti dícsőnekét a szerző ezen érdekes jegyzettel bocsátotta világgá:

Budán 1780. Junius 25.

Nem tartóztathatom meg magamat, hogy örök emlékezetre ide ne írjam annak a napnak gyönyörűségét. Az igaz magyar buzgóság egész elolvadásig érdekelte sziveinket, midőn az egész vár mintegy forrott a sokaságtól, országunknak minden részéről a nemesség ottan volt. Gróf Pálffy Károlyt, ki Ö Felsője személyét viselte, több mint hatvan hatlovas hínó kísérete, és tizennygy pestvármegyei nemes ifjúból állott a gárdája, kiknek vezérök volt gróf Klobusitzky; mindegyiknek világos kék öltözet, aranylappal gazdagon felruházva, és veres bársony csákós sivege arany paszomáttal s drága forrákkal. — Azt vélte volna az ember, hogy Mátyás királyt hozzák Csehországból, oly pompás volt ez az ünnep. Az ágyuk szünet nélkül ordítottak; a tőrgató sip a sziveket keresztül járta; emlékeztetések szerte széllyel osztogattak; királyi ebéd készített, mely után a nemesség táncpalotába lé-

A lefolyt tél az éjszakai sarkon az ott lakó egyének jelentése szerint szokatlanul szelíd volt. Egy pap állítása szerint, ki Unalaskában már 30 éve lakik, ott tartózkodása alatt még soha sem volt ily kellemes időjárás, a hőmérő csak egyszer süllyedt 19 fokra nulla alatt. Érdekes jelenség, hogy az éjszaksarki meleg időjárás dacára Amerikának a Csendes-tenger mellett fekvő partján szokatlanul nagy hideg volt. A víz még a bányákban is befagyott, hol rendszeren türeltlen meleg szokott uralkodni, a vízvezetékek s kútak csöveit a magán házaknál nagy tüzekkel kellett melegíteni, a távri sodronyok szétrepedtek, a hőmérő az ablakon kinnhagyva eltört s sok állat elveszett különösen Kolumbiában. Amerika másik oldalán az Atlanti tenger mellett szelíd időjárás volt, közbe-közbe egy pár csipős nappal.

A könyvnyomtatás feltalálása óta átlagos számítás szerint mintegy 3 millió különféle könyvet nyomtat. A számarány korunkban természetesen gyorsan növekedik, úgy hogy a legutóbbi évekre ez összegből átlag 30,000 új mű esik. Németországra ez utóbbi összegnek több mint egy harmada jut. Hinrichs lipsei könyvnyomatója évenként 12—23000 új művet vagy új kiadást sorol fel.

Nagy csatorna építését tervezik angol mérnöki lapok szerint Ausztriában. A csatorna a Dunát s Elbát kötné össze.

Petőfi István.

1823—1849.

Ki ne emlékeznék lángelkű költőnk, Petőfi Sándor ama versére, melyben oly gyönyörű kifejezésre jut a legbensőbb testvéri és szülői szeretet, s mely a költői levelek műfajának egyik legszebb példánya a magyar irodalomban? 'István öcsémhez' a költemény czime s tanítják minden olvasókönyvben.

Ez az István, kit Petőfi Sándor a költemény szövegében oly gyöngéd szeretettel 'Pistikámnak' szólít, — nincs többé. Petőfi Sándor egyetlen fiúve, István, april 30-án szivszélhűdesben elhunyt.

Kegyelettel gyűjtjük az emlékeket az ép oly rövid, mint a mily fényes pályájú nagy költő után, összeszedjük minden eltévedt, töredékes sorát, arcképeit s az apró tárgyakat, melyek az ővei voltak valaha s melyeknek az adja meg legnagyobb becsét, hogy rá emlékeztetnek, — s e közben elköltözik körünkől az, a ki leginkább emlékeztetett reá, az ő véréből való vér, a ki vele ugyanannak az édesanyjának szive alatt pihent, vele játszta gyermekjátékait, látta fejlődni, nyomorogni, nagyvá lenni s elköltözött lelke költői ragyogványának is birta egy, bár szerényebb sugarát.

De azért nem kérkedett vele. Szerényen, elvonultan, csendes, zajtalan, de szakadatlan és áldásos munkásságnak élt. Búske volt, annak kellett lennie, hogy vére annak, ki egy nemzet pantheonjában a legelőkelőbb helyek egyikét biztosítá magának, — de nem szédült meg feje a véletlen szerencsétől, melyet neki a születés adott, megmaradt igénytelen, de hasznos polgárnak. Jól írja róla Jókai, az elhunyt költő barátja, hogy 'a ki azután meg akarja tudni, hogy ki volt valóban Petőfi István? az tekintse meg a csáki puszta, a mi az ő kezelése mellett vált egyikévé a legnagyobb szellem mintagazdaságoknak hazánkban. Már az ötvenes években annyira közkedvessé vált a csáki uradalom tisztartója, hogy az ottani fényes összejületek alkalmával az előkelő társaságok küldöttségileg hitták őt meg magukhoz. Az urodalom későbbi birtokosa, Geiszt ur gyermekéi valódi szeretettel ragaszkodtak hozzá. Petőfi István valódi tekintély volt a mezőgazdasági téren; a ki nem irt elméleti értekezéseket, de a gyakorlatban mutatta ki, hogy milyen az igazi jó gazda. Egy nagy viruló területe az országának fogja megőrkíteni az ő emlékét. Ez is fényes emlék! Egyszerű kezművesből önművelődés alapján küzdte fel magát azzá, a mi lett. Mivel, minden európai nyelvet beszélő férfi volt s a magyar irodalomnak buzgó pártfogója.'

Petőfi István gyermekéiben atyja mester-ségére adta magát; mézsáros lett. A szabadságharcz idejében, melynek az ő bátyja volt lantos Tyraeusa, őt is elragadta az általános lelkesedés s beállt honvédek. Vitéz honvéd, ki végigharcolta ama dicső küzdelmeket s kapitánysággal vitte. Bátyjával Pesten találkozott utóljára, ama szomorú alkalommal, melyről Sándor írja, hogy atyját, annak is csak a koporsója szelét, akkor látta viszont 'mikor jó anyánkat tettük le melleje.'

A szabadságharcz leveretése után besorozták közkatonának az osztrák hadseregbe s beosztották az 1850-ben Schleswig-Holsteinba küldött hadtesthez. Szerencsétlenségére ott járt akkortájt épen Pataky, a magyar emigráció ügynöke, hogy az osztrák csapatok szellemét kipuhaltolja s följegyezze magának elég oktatul azokat a magyar fiukat, kikre egy esetleges katonalázadás alkalmával számíthatni vélt, a nélkül azonban, hogy őket bevatta volna e quasi összeesküvésbe. Patakyt később elfogták az osztrákok s megtalálták nála e listát, mely sokakra oly végzetést vált, a nélkül, hogy az illetők csak álmodtak volna is az egész dologról. Így járt Petőfi István is, kit Pataky természetesen szintén fölveté jegyzékébe. Petőfit a következő évben a katonaságtól szabadsággal elbocsátották. Péterváradra ment, folytatandó mézsáros mesterségét, de 1852. nyarán pár napra felrándult Pestre különféle bevásárlások végett. E közben történt Pataky elfogatása s a nála levő jegyzék fölfedezése és ennek alapján Petőfit, ki sógorinje (Szendrey Julia) második férjénél, Horváth Árpád egyetemi tanárnál volt szállva, ennek házában elfogták s a theresienstadti fogházba hurválták, hol három évet töltött. A fogságból kiszabadulva, miután egy évig Horváthnál tartózkodott, Geiszt Gáspár csáki puszta ment gazdatisztnek, hol egész haláláig buzgón működött; szorgalma, erélye és rendíthetetlen becsületessége mindjobb kiérdemelte a család bizalmát és szeretetét, úgy hogy nem sokára nem annyira gazdatisztul, mint inkább családtagul tekintették.

Petőfi István gazdálkodási ideje alatt többször szentelt koronként pár órát a muzsának s több költeménye látott napvilágot a 'Vasárnapi Ujság' hasábjain. A 60-as években megnősült; de házassága nem volt boldog s alig három hétre az esküvő után megváltak egymástól. Azt írták a lapok, hogy ő vele elhunyt az utolsó Petőfi. Ez nem áll; Petőfi Sándor és István édesatyjának még volt egy fiúve s annak egy fia, Károly még él, ki fölmutatta okmányait, melyek az elhunyt testvérpárral első unokatestvéri rokonságát igazolják s Petőfi Istvánnak hozzá intézett több levelét. Áldás és béke lengjen az elhunyt derék ember hamvai fölött!

A tavaszi ünnepély.

Gróf Károlyi Alajosnak a muzeum mögötti szép palotája e héten ismét a jótékony csarnok volt. Eddig még nem is nyíltak meg máskor e palota ajtai, hogy vendéget lássanak, csak jótékony célra, mert a palota nincs belsőleg berendezve. Évek előtt régészeti és iparművészeti tárgyakból rendeztek ott kiállítás jótékony célra, most újra jótékony négyetek hölgyeinek buzgólkodása töltötte meg tarkaságokkal, árus sátorokkal, a szerencse kerekével és urnájával, és mindenek fölött tarka tömeggel, mely talán már nem lesz több eső. A katonai zenekarnak is többször be kellett innen költözni az előcsarnokba, pedig oda bent meglehetősen szűk volt a hely. Csak az esti villamvilágítás dacolt az esővel, és zavartalanul hintette szét fehér fényét a kertre s a közel levő házakra, egész esti 11 óráig, mikor vége volt a vásárnak.

E hó 4-én délután 4 órakor kezdődött az érdekes vásár, melynek szervezésében gr. Károlyi Edéné, gr. Dessewffy Aurélné, Majláth Györgyné, gr. Zichy Nándorné, gróf Teleki Sándorné, Adler Antalné, Pulszky Polyxena k. a. stb. oly vitélkődő buzgalmat tanúsítottak. A hová pedig férfi kellett, ott volt legelőször is báró Bourgoing francia konzul.

A termekben elhelyezett szék alatt hölgyek árultak. A tombola sorsjegyeinek szintén hölgyek szereztek kelendőseget. Csmegeteremben, étteremben és cigány-zeneben sem volt hiány. Csupa eleveenség, tarkaság és — szépség mindenfelé.

Az étterem előtt, hol a zene játszott, külön magános sátor állt. Itt árulták a 'Tavaszi', a Pulszky Polyxena k. a. által annyi izléssel és leleménnyel szerkesztett lapot. Maga a szerkesztő szolgált vele. Magyar lapnak még aligha volt olyan kelendősege, mint ennek. Az ünneplő látogatói közt alig volt valaki, a ki ne vásárolt volna egyet. A városban is mindenütt árulták, s bizonyára nagyban gyarapította a jövedelmet azzal a sok 40 krajczárral és 1 firttal, a mi egyes példány ára volt.

Érdekes és maradó emléke ez a jótékony ünnepléynek, diszes, tartalmas és változatos. Első lapját a czimiraton kívül Rafael egy eredeti tollrajzának másolatában Charitas foglalja el; a belső lapon Aranytól van egy hatsoros szép mottó, melyet mi is közlünk. Következik azután Stefánia hercegnő mosolygó arcképe, amorettektől és virágfüzerektől körveve. Innen a főhercegnő névalírását mutat

Stephania

juk be; továbbá Gyulai, Szász Károly, Bartók Lajos költeményeit, s Keletitől egy tollrajzot, a zugliget egyik részletéről, Greguss Jánostól pedig még egy másik rajzot, a cigányésztort. A harmadik nagy ívre terjedő lapon egymást váltják föl a rajzok és a szöveg. A rajzok közt kis karrikatúrák is vannak, azokról, kikről egyik vagy másik közlemény szól, így Pulszkyról, Falkról, báró Kaas Ivorról, Jókairól, Gyulaiáról, Teleki Sándorról, stb. Angeli, jeles bécsi arcképfestő, a házi gazdáról gr. Károlyi Alajosról rajzolt arcképet; Lotz Károly a 'Tündér Iloná'-hoz készített illusztrációiból adott kettőt; Munkácsy tollrajzban vázolta le a 'Boldog anya' czimű képet, melynek kidolgozott másolatát lapunk múlt évi folyamára közölte. Jankó Jánostól a 'Róka-táncz', Ligetitől a 'libanoni cedrusok' s ezenkívül Elischertől egy genre alak, Rauschertől egy utcai részlet Veronából, stb. teszik a lap változatos illusztrációit. — A szöveg igen gazdag; vers, próza, emléksor, jelmondat, egymást váltja. Ezek alatt Arany János, Csiky Gergely, Szász Károly, Kossuth Lajos, Falk, Greguss Ágost, Zichy Jenő, Pulszky, Lévai József, Neményi Ambrus, Dóczy Lajos, Ipolyi Arnold, Hermann Ottó, Haynald, b. Kaas Ivor, Beóthy Zsolt, Vargha Gyula, gr. Zichy Ágoston, Ágai Adolf, Ábrányi Kornél és Emil, Teleki Sándor, Jókai, Sturm Albert, Eötvös Károly, Türr István, Vadnai, Asbóth János, Ponorí Thewrewk Emil, Ligeti Antal, Zichy Antal, gr. Zichy Géza, Berczik Árpád, Bartók Lajos, Szilágyi Sándor, Rákosi Jenő, és Gyulai Pál nevét találjuk, abban a sorrendben, a mint itt följegyeztük.

Kossuth Lajosnak egy az eloláhosodás ügyében Herman Ottóhoz írt leveléből e néhány sort olvasuk:

'A házi tűzhely s nem az iskola a nemzetiség szentegyháza, s a nő, az anya annak papnője, kinek keze alatt a nemzetiség Vesza-tűze ki nem alhatik. Ennek erejével nem bírközhatik meg az iskola, s a hol — helyben maradó népnél — az iskola nyelve a házi tűzhely nyelvével ellentétbe jó, ott kvetetlenül az iskola a vesztes.'

Haynald bíbornok ezt írta: 'Annyit élünk, annyit érünk, a mennyi jót teszünk!'

Ipolyi Arnold püspök Szent Péter leveleiből idézte e sorokat: 'Egyesítettek hitetekkel a jóságos cselekedetet, a jóságos cselekedettel pedig a tudományt, a tudományal pedig a mérsékletet.'

Jókai Mór 'Pünkösde' czimmel e sorokat írta: 'Szeged viz alatt állt, népe mindent vesztett, a könyör táplálta, ruházta. És nem volt közte éhező: a földönfutó az egész országnak volt vendége. Nyílt felhívásokkal kellett kérni az adakozókat, hogy ne küldjenek már több élmei szert Szegedre: elégen tul van már minden. Eljött a pünkösdi ünnep. Erre a napra, mintha összebesszéltek volna, a szomszéd városok lakói mind fehér cipőt, kalácsot sütöttek a szegedi inségek számára: ne muljék el rólnk e nélkül a sátoros ünnep. Mennyi gyöngyödség van ebben az ötletben. A nép gondolta azt ki magától. Költő nem gondolhat ki szebbet!'

A 'Tavaszi' 15,000 példányban nyomták ki, mert csak előfizetője közel tízezer volt. Valószínű, hogy elfogy az utolsó példányig.

A tavaszi ünneplő vásárig csak délután volt nyitva és esti 11 óráig tartott. A végeladás e hó

GLADSTONE MEGTÁMADJA DISRAELI ELSŐ KÖLTSÉGVETÉSÉT A PARLAMENTBEN 1852-BEN.

a miniszteriumot, mely a költségvetést magának vallotta.

Lord Derby lemondott, s Lord Aberdeen, kit új miniszterium alakításával bíztak meg, fölszólította Gladstone, hogy az általa megbukott Disraeli helyett a pénzügyminiszterséget fogadja el. Gladstone engedelmességet s meghívásnak s e tétellel a tory-pártból átlépett a liberalis táborba, mely iránt már eddig is sok előszeretlet tanúsított. A konzervatív vezér Peel Robert halála után csakhamar megváltoztak nézetei egyes kérdésekben, de bizonyos, hogy átpártolását nagyban siettetete az is, hogy vetélytárs Disraeli a toryk között oly hatalmas polczra jutott.

A két nagykereskedő család ivadéka így váltotta fel egymást a pénzügyminiszterségben. Azóta folyvást tart versengésök. Az egyik zsidó származású és költő, a másik buzgó orthodox keresztény és előkelő hellenista, s mindkettő nagyszabású államférfiu. Most oly korban, midőn mások már pihenni térnek, a két vezér még mindig megtörhetlen erélyvel s kitartással folytatja nagy harcát a politikában s az ifjabb nemzedék között alig van valaki, a ki e szellemi nagyok fölényével versenyezni tudna.

pett. — Oh hány magyart láttam velem együtt könyezni, midőn báró Patatics Ádám, kalocsai érsek, az universitás fő palotájában kimondhatatlan ékes-séggel, buzgósággal, hálaladó (deák) beszédet mondott Felsője Asszonyunk s Anyánk Mária Theresziának! — Közli Dr. B. I.

A kaliforniai aranybányák fölfedezője Sutter János nevé, jelenleg 79 éves, svájci születésű ember Pennsylvania egy kis községében él meglehetősen szerény anyagi viszonyok közt. Kezdetben a francia hadseregben szolgált, azután Amerikába jövéen 1834-ben Missouriban letelepedett s sok kőborlás és vándorlás után 1849-ben fölfedezte az első aranytelepet Kaliforniában.

Rómából Nápolyba 24 óra alatt akart kocsi-káni egy s ugyanazon lovakkal egy olasz gróf. Egyik lova magyar, a másik olasz volt; ez utóbbi a célponttól néhány mérföldnyire a kitűzött idő előtt két órával kidőlt s így a fogadási jutalmat, 2000 forintot, sem volt képes megnyerni. Filippi nevé olasz azonban lóháton megtette ez utat ugyanannyi idő alatt.

Beethovennek hegedűje, melyet a nagy mester Holz Károly barátjának adott, most Holz özvegytől vétel után egy londoni kereskedő birtokába jutott. A hegedűn rajta van B. sajátkezü ajánlata. Joachim megvizsgálta a hangszert s jelentékeny becsűnek mondotta.

A Pacific-vasúthoz hasonló nagy vasútvonalat építenek az Egyesült-Államok déli államain át is a Csendes-óceánhoz. E egyszerű vállalat most már befejezéséhez közel áll. Az első lokomotív márcz. 18-án érkezett Tuscomba Arizona államba s ünnepélyesen fogadták.

Nemzetközi zeneverseny lesz Brüsszelben a függetlenségi jubileum alkalmából. E versenyre eddig 184 belga s külföldi társulat vállalkozott s ezenkívül a különféle európai államok legjelesebb katonabandái is közre fognak működni a nagy téren július 25-én.

A pyramisok veszélyben vannak, e hirt jelenté egy utazó, ki nemrég megzemlélt a Gizeh, Sakkarah, Deyfour és Meydour pyramisokat, s azt írja, hogy mindezeket a pusztulás fenyegeti. A khedive parancsára ugyanis egész nagy darabokat törnek ki a pyramisokból, hogy meszet építésére felhasználják.

Az édességeket az amerikaiak sokkal nagyobb mértékben fogyasztják, mint a világ többi népe. A legtöbb cukorsütemény New-York, Boston s Philadelphia városokban készül. Bostonban évenként 15,000 tonna cukort gyártanak fel cukorsüteményekhez, New-Yorkban még többet s innen látják el Amerikának többi országait.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémiának május 3-án Ballagi Mór elnöke alatt tartott ülésén Szász Károly felolvasta Imre Sándor rendes tag székfoglaló értekezését...

Nagy Pál Beregszászon született, de az élet nem tudni; a sárospataki tanulók közt 1774-ben fordul elő neve, tanulmányait nagy részben azonban az erlangeni egyetemen végezte...

szonhármát választott, ezek közt Rudolf trónörökös is.

Disztudorok a hittani karnál: Schlauch Lőrincz szatmári püspök, Pauer János székesfehérvári püspök, Krusz Krizosztom pannonhalmi főpát, Knauz Nándor esztergomi apátkanonok, történetész; Tarkányi Bsla evang. úrvári káplánja, esztergomi egyház-megyei előadó...

Mi ujság?

A királyi udvar Budapesten. A királyi pár a 10-versek megtekintésére e hó 6-án reggel Budapestre érkezett. E hó 7-én reggel pedig a trónörökös jött meg...

Az orvosok és természetvizsgálók augusztusi nagygyűlésére serényen megindultak az előkészületek, mind a budapesti választmányban, mind Szombathelyen...

Az irói segélyegylet vagyoni állása a múlt év utolsó napján következő volt: Értékpapirokban 128,280 frt, alapítványok utáni követelések 60,782 forint...

A honvédenház ügye közelebb az országgyűlésen is megfordult. Tizezer forintnyi segélyt kértek az intézet részére...

A képviselőház határozata (a miniszterelnök is e mellett szólalt föl) az volt, hogy államilag kiván gondoskodni a menházról, ha annak kezelésében felügyeletet gyakorolhat...

Egyház és iskola.

A budapesti egyetem százados jubileuma alkalmából minden fakultás dísz-tudorokat, összesen huszonhármat választott, ezek közt Rudolf trónörökös is.

hercegi család a főpát vezetése alatt meglátogatta a távolabb fekvő Boldogasszony-kápolnát, hova a főhercegeasszony, a főherceg kíséretével újra vizsztatért és jelenlétével emelte az e napon megnyitott májusi ajátosságot...

A magyar korona és koronázási jelvények tudományos megvizsgálása, a tud. akadémia kérelmére, a közelebbi napokban fog megtörténni. A korona és klenidimok kivétel a szekrényből, s őrizése a lerajzolás idejében, a hivatalos személyiségek és a kellő rendszabályok mellett megy végbe...

A lóversenyekre az első futtatási nap időjárása nem volt valami kedvező. Egyszer kiderült, aztán hirtelen zápor kerekedett. Mindazáltal nagy közönség gyűlt össze, mint mindig, ha az udvar is megjelenik...

Az állami díjért (300 db 10 frankos arany) két párpa versenyzett, s nyerte gr. Szapary Lajos 'Garnian'-ja. Az egyesült nemzeti díj (600 arany) nyertese négy ló közül B. Springer Gusztáv 'Isolani'-ja, második gr. Zichy Béla 'Merény'-e...

Khinából Lóczy Lajos és Kreitner főhadnagy május első napján érkeztek Budapestre, mintán rövid pihenőt tartottak Aradon, Lóczy rokonainál. Fogadtatásukra népes társaság gyűlt össze az indóházban...

Alapítványok. A közelebb elhunyt Ullmann Károly nagykereskedő örökösei a következő alapítványokat és hagyományokat fizették ki: háromezer forintot a tud. akadémiának azon kérelemmel, hogy ez összegnek három évről három évre felgyűlt kamatai a hazai kereskedelmi érdekeket érintő közgazdasági pályadíj kifizetésére fordítsák; 1000 frtot az ir. négyelet leány-árvaházának és 1000 frtot az ir. fiú árvaházának...

Ullmann Károly, a fővárosi kereskedői kar egyik legelőkelőbb és tisztelt tagja, elhunyt május első napján 77 éves korában. Saját virágzó üzletén kívül, mint több kiváló intézet (első magyar biztosítói társaság, a Lloyd-társaság, magyar hitelbank stb.) alapító tagja, a nemzeti bank igazgatója, a kereskedelmi akadémia igazgatója, nagy tevékenységet fejtett ki...

Petőfi István temetése e hó 2-án ment végbe a békésmegyéi Csákon, mely részvét közt. Az uradalom összes tisztviselői és cselédjei mind egybegyűltek. A Geiszt-család két tagján kívül ott volt a meghaldogultnak elvált neje, testvérhúgával és a Petőfi névnek egy más viselője, Petőfi Károly, István unokatestvére...

A mi pedig szülőim sirját illeti — ugy mond — az a jőzsefvárosi temetőben nyugszának, abban, a melyikbe a forradalom idejében temettek, a temetőr lakásától napkelet felé. Egyszerű sírkövek van, rajta nincs név, csak ez áll: 'A legjobb apa s legzeretretremelőbb anyja'; a fölirat a sírhalom felől lapján van a kőnek. Közel hozzá van egy igen szép síremlék fehér kőből, pesti mászáros neje: 'Kaezerné' sirja; s síremléktől dél felé, de közel van szülőim sirja.'

Jócai Mór pápai volt lakóháza emlékkövet helyeznek el. Az ünnepélyes leleplezés a pápai főiskolai zürünnepély napján július hóban fog megtartatni. Az a ház, melyben Petőfi lakott tanuló éveiben, már meg van jelölve ilyen márványlappal.

Szomorú nevezetességű katoná. Nemrégiben Rádi nevű 70 éves szenzációs öngyilkosság által vetett véget életének a fővárosban. Rádi nyugalmazott katonatiszt volt. Neki jutott az a szomorú feladat, hogy mint osztrák főhadnagy a veszthelyre kísérelje gróf Batthyány Lajost, s ő vezényelte a 'tüzet' is, mely Batthyány életét kioltotta.

Halálozások.

PAULAY EDÉNÉ ASSZONY, a nemzeti színház dráma igazgatójának neje s a színház teljes művésznője e hó első napján elhunyt hosszas betegeskedést után. Paulaynak az anyák szerepkörében jelentékeny művészi polczra emelkedett, s a hősnőknek is imponáló ábrázolója volt...

Pusztai történet. Unalmas történet biz ez. Az egész viecez benne az, hogy a hőst 'kifalusi Kis-Nagy Ábrahám uram'-nak nevezik s hogy erőteltet ódon nyelven van írva. Ez pedig kevés egy novellának vagy akár rajznak is.

Samu bácsi. Genre volna; itt-ott, kivált a hol soroképi rimeit élénkítik, van benne némi csín s érdekesség. De egészen vége még sem sikerült. A végén a tanulság nagyon is prózái, sőt utószó, s egyáltalában nem foly az előzményekből és nem oldja meg a 'doktor-koszmáros' alakjának s jellemének a titkát. Ebből látható, hogy — nem közelhetjük.

Egy krajczárral... Meglehetősen van verselve; de az a leányhírt-ria nagyon esztelenül jó bele. Ki hiszi el, hogy valaki, egy krajczárral a zsebében, gyufát venni, beholtna egy boltba, a szép boltos lány hozzá menjen férjhez! S ha meg; lelke rajta, de mi van ebben költői feldolgozásra való?

Kiesi lányomnak. Ezt, bár egy-két esimes strófiája van, nem fogjuk itt; de a más kettőt megtartjuk. Csak-hogy nehéz nekünk — a hely!

Ullmann Károly, a fővárosi kereskedői kar egyik legelőkelőbb és tisztelt tagja, elhunyt május első napján 77 éves korában. Saját virágzó üzletén kívül, mint több kiváló intézet (első magyar biztosítói társaság, a Lloyd-társaság, magyar hitelbank stb.) alapító tagja, a nemzeti bank igazgatója, a kereskedelmi akadémia igazgatója, nagy tevékenységet fejtett ki...

Ullmann Károly, a fővárosi kereskedői kar egyik legelőkelőbb és tisztelt tagja, elhunyt május első napján 77 éves korában. Saját virágzó üzletén kívül, mint több kiváló intézet (első magyar biztosítói társaság, a Lloyd-társaság, magyar hitelbank stb.) alapító tagja, a nemzeti bank igazgatója, a kereskedelmi akadémia igazgatója, nagy tevékenységet fejtett ki...

Ullmann Károly, a fővárosi kereskedői kar egyik legelőkelőbb és tisztelt tagja, elhunyt május első napján 77 éves korában. Saját virágzó üzletén kívül, mint több kiváló intézet (első magyar biztosítói társaság, a Lloyd-társaság, magyar hitelbank stb.) alapító tagja, a nemzeti bank igazgatója, a kereskedelmi akadémia igazgatója, nagy tevékenységet fejtett ki...

Ullmann Károly, a fővárosi kereskedői kar egyik legelőkelőbb és tisztelt tagja, elhunyt május első napján 77 éves korában. Saját virágzó üzletén kívül, mint több kiváló intézet (első magyar biztosítói társaság, a Lloyd-társaság, magyar hitelbank stb.) alapító tagja, a nemzeti bank igazgatója, a kereskedelmi akadémia igazgatója, nagy tevékenységet fejtett ki...

Szerkesztői mondanivaló.

Kaposvár. K. P. Miért közzöltük mult számunkban Kossuth levelének töredékét gyászkeretben? E kérdésre, melyet másfél órá megkerestünk, az a válaszunk: 'A lapunkban közzölt levél-töredék facsimiléje a Kossuth kéziratának, s teljes hűségben tünteti föl az illető levél első lapját, Kossuth pedig minden levélét gyászkeretes levélpapírra írja s gyászkeretes borítékban küldi el.'

Pusztai történet. Unalmas történet biz ez. Az egész viecez benne az, hogy a hőst 'kifalusi Kis-Nagy Ábrahám uram'-nak nevezik s hogy erőteltet ódon nyelven van írva. Ez pedig kevés egy novellának vagy akár rajznak is.

Samu bácsi. Genre volna; itt-ott, kivált a hol soroképi rimeit élénkítik, van benne némi csín s érdekesség. De egészen vége még sem sikerült. A végén a tanulság nagyon is prózái, sőt utószó, s egyáltalában nem foly az előzményekből és nem oldja meg a 'doktor-koszmáros' alakjának s jellemének a titkát. Ebből látható, hogy — nem közelhetjük.

Egy krajczárral... Meglehetősen van verselve; de az a leányhírt-ria nagyon esztelenül jó bele. Ki hiszi el, hogy valaki, egy krajczárral a zsebében, gyufát venni, beholtna egy boltba, a szép boltos lány hozzá menjen férjhez! S ha meg; lelke rajta, de mi van ebben költői feldolgozásra való?

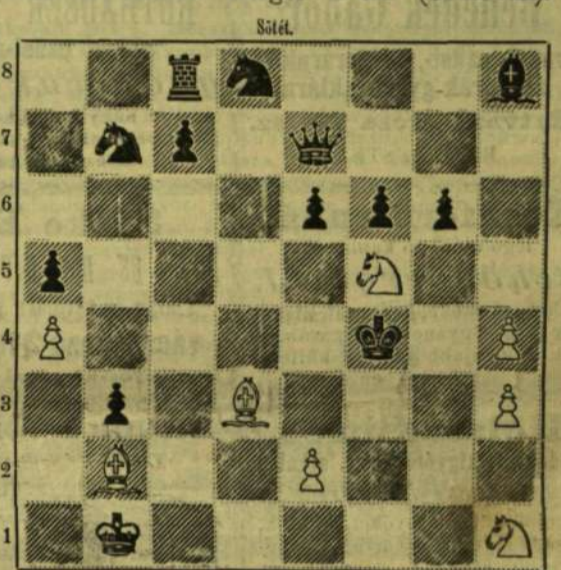
Kiesi lányomnak. Ezt, bár egy-két esimes strófiája van, nem fogjuk itt; de a más kettőt megtartjuk. Csak-hogy nehéz nekünk — a hely!

Kritikán alul. Megemlékezés a székely szabadságról. — Félreverték. H. rang zszák m. r. Toggenburg lovag (t. i. a fordítása).

A Vasárnapi Ujság régibb évfolyamai. Egy régi előfizetőnk a 'Vasárnapi Ujság' 1855 — 1868-ki és 1871-ki évfolyamait, összesen tizenöt évfolyamot félévazonba kötve jutányos áron eladni szándékozik. Bővebb értesítést nyerheti B. I. jegy alatt a kiadóhivatalba küldött levél útján.

SAKKJÁTÉK.

1066. sz. feladv. Berger I.-től. (Grácban).

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1061. sz. feladvány megfejtése.

Wienand A.-tól. Megfejtés. Világos. 1. Hd6—c8 ... Bd7—c7 (a) 2. He8—b6 ... Kd5—d6 3. F4—e5 matt.

1. ... He8—d6 2. Ve7—d6 ... Bd7—d6 3. He8—b6 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Filöp József, Gelsen Glesinger Zsigmond, Sárospatakon Géreec Károly, Nagy-Dobronyan Németh Péter, Kolozsvárt Csipkés Árpád, Budapesten K. J. F. H. és Csopely László, Magyar-Ovartl Igali Swetozár, Karakón Homolka János, Beresztelken Nagy Albert, H.-Böszörményen Nagy Ödön, A pesti sakk-kör.

Tartalom.

Szöveg: Ordódy Pál. — Catullusból. I. Csókrablás. 2. Lemondás. Kültemények. Csengeri János-tól. — Visszemlékezés a szabadságharcra Mezei József jegyzetéből összedolgozta Bodon J. — A budapesti tudomány-egyetem évszázados ünnepélye. — A 'vörös kereszt'. Dr. Farkas László-tól. — A gózház Verne Gyula regénye. — Gladstone első nagy diadala. — Egyveleg. — Petőfi István. — A tavaszi ünnepély. — A 'Tavaszból: I. Arany János-tól. II. Szász Károly-tól. III. Barótk Lajostól. IV. Gyulai Páltól. — Vasárnapi levél. Kéziratok. Porzótól. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Képek: Ordódy Pál. — Buda száz évvel ezelőt. Egykoru metszet után. — A 'Tavaszból: A díszítő ezelőt 44 évvel. Rajzolta Keleti Gusztáv. — Csizánytábor. Rajzolta Greguss János. — Gózház (egy kép.). — Petőfi István arcképe.

HETI NAPTÁR. Máj. hó

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög-Orosz, Izraelita. Rows for days 9V to 15S.

Hold változásai. ☾ Első negyed 17-én 11 óra 40 percz. ☽. E.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. sz.)

Kwizda P. J., es. k. udv. szállítónak, Kornenburgban.

Három év óta szenvedek egy eldij gyöngyhatatlan fájdalom miatt a horgas ímban, melyet fiamodnak áltál szereztem. Miután most nehézszer az Ön könyvfolyadékkal magamat begörzöltem, jelentékeny könnyűségeit érzem, s kérem Önt abból még néhány palackkal küldeni.

Mitrovicz (Szerémség). Stadlmann Ede, a dunagózhaj. társ. hivatalnok. A beszerzési források a mai számunkban foglalt Grichtfluid című hirdetésben vannak felsorolva.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad... Híresben: Haasen-

BUDAPESTI CZÉGEK.

Grid of advertisements for various businesses including Benedek Gábor, Rothausen Testv., Wheeler & Wilson Mfg. Co., EPSTEIN MÓR, Üvegárúk, Kész férfi ruhák, Szőke Ede, Brunner K., Tanszerek, Linhart Nándor, Holzer Simon, BRUCKY JÓZSEF, LÁNG M., Kollerich Pál és fia, WETZER és LOBMAYER, Lőpor, Neuschlosz J. fia, Siremlékek, Schember C. és fia, LUSTIG EDE, Szikviz-készítők, SCHULHF ADOLF, and Angol királynő szálloda.

Herczegnö-viz

Renard Agostontól Párisban. Ezen előnyösen ismert mosdóvíz a bőrnek fiatalos frissességét visszaadja; az arcot, nyakat és kezeket vakító fehérségűvé, puhavá és gyöngé dé teszi; hűsítő és felhűsítő hatással bír, mint semmi egyéb szer; minden bőrkülsőt szelíd és ránczokat eltávolít, s az arczsint és gyöngéd bőrt a késő aggkorig fentartja.

LUEFF M., Budapest, váci utca 28. sz., a Drasche-féle házban. Magyarország területén a legnagyobb vászon. divat és kész fehérnemű EXPORT üzlet Sz.-Fehérvárott. Még eddig nem létezett föltűnő oleó végeladás.

Ajándék! csupán egy része a szállítási díjért. — A mielőbbi elárulás végett tökéletes végeladást rendeztem! A kelmék valódi jóságért, a felelősséget magamra vállaltam.

Nyujsunk kezét a szerencsének! 400,000 márka. A nyeresémet nyújtó kedvező esetben a legjobb nagy pénz-szerencsét, mely a magyar államot megelégedt és biztosítja van.

MEHEZKORT (Epilepsia) gyógyítással. A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható: KÁRPÁTHY ZOLTAN. REGÉNY.

Nyilatkozat. Vonatokról az általam hirdettetett páncél-vállfűző kanálzárral. 34 cm. hosszú, 1 ftt 50 kr., és valódi halcsonttal 2 ftt 50 kr., hoztam intézett kérdéseket czemmel olyképen intézem el, miszerint a társaságban kijelentem, hogy ezen vállfűzők teljesen hibátlanok, rendkívül jól tetszik állók és igen tartósak, és csak a készítőanyagának kedvező feltételek alatti bevételek következtében ezen bámulatos oleó aradnak el.

A LEGSZEBB. Vigjáték három felvonásban. A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest, egyetem utca 4) megjelent és kapható. A gyermekápolás rövid kézikönyve tekintettel a hazai viszonyokra.

Édeskuty L., magy. kir. udvari ásványviz-szállító, európai gyógyfürdők és ásványvíz-források vezérigénye Budapest, Erzsébet-tér 7-ik szám. Természetes ásványvizek és forrástermények telepe. Főraktára: Adelheid, Bártfa, Bilczád, Billu, Borszék, budai keserűvíz-források, Buziás, Carlsbad, Cigelka, Csiz, Franzensbad, Előpatak, Ems, Friedrichshall, Fured, Giesshübl, Gleichenberg, Hall, Igmánd, Johannsbrunn, Ivánda, Kissing, Klausen, Koritnica, Lippik, Lubló, (Luh) Margit-forrás, Luhácovitz, Marienbad, Német-Keresztur, Olenyova, Parád, Prebla, Püllau, Pyrmont, Radein, Rohitsch, Salschitz, Schwalbach, Selters, Spa, Suligali, Szántó, Sallás, Szolva, Szulin, Tarasp, Vichy és Wildungeni forrásoknak.

A bártfai gyógyfürdő május hó 15-ken nyitott meg. A bártfai erős égvényes, sós, vasas, savanyúvíz-források határozott gyógyerejéről régóta ismeretesek, első rangú sósforrások által el van ismervé: hogy Bártfa hazánk, sőt a külföld e nemű legerősebb feraszái köz kiváló helyet foglal el.

Tanningene. Olommentes, ártalmatlan hajfestő szer. Haj, szakáll és szemöldök számára, melyek a leggyorsabb módon, egyetlen egyszeri használat mellett, egész megbízhatatlan és bizonytalan ugyanazon hibáknak, fényes szőke, barna és fekete természetes színt vissza nyelik, mely-lyel a megújulás előtt bírtak, a melyet sem szappannal mosás, sem szőrfürdő használatával nem bír elenyésztetni. Ára 1 ftt 50 kr.

LIPK jódfürdő Szlavoniában. Különleges hatású jódforrás, gőrvény, kőszény, csász, hólyag-, bőr- és női betegségek stb. ellen; nemcsak a bőrszűréshez vezetnek, hanem általánosan az igen gyorsan a főszűréshez vezetnek. — Utirány Bécs- vagy Budapestre a déli vasúton Bécsig, vagy Zágráb, Sziszekén át, s innen gőzhajón G-Gradiškáig. Tavir-tó ismétlése a megkezdés pontos megjelölésével a fürdő-kezeléséig kétféle módok között: kocsikkal külföldre Bécsre és G-Gradiškára. — Jódvíz-árusítás Bécsben: Mattoni H.; Budapestben: Mattoni és Wille és Édeskuty L.; Eszéken: Góbtzky gyógyszer. — Bármely megkezdésére elővigyázatossá ad a fürdő-kezelés Lipikben.

